

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

POLGÁRMESTER

1153 Bp., Bocskai u. 1-3. ● 1601 Bp. Pf. 46. ● Tel.: 305-3136 ● Fax.: 307-7360 ● polgarmester@bpxv.hu ● www.bpxv.hu

Szám: SZCSTB. 206-145/2014.

Hiv. sz: 5/49297-5/2014

Ülés ideje: 2014. május 20.

ELŐTERJESZTÉS

az Önkormányzat 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak átfogó értékeléséről

Tisztelt Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzatoknak minden év május 31. napjáig átfogó értékelést kell készíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. Az értékelés kötelező tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 170/A. §-a értelmében a 10. sz. melléklet rögzíti. Az elfogadott éves értékelést minden alkalommal meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának.

A Gyvt. a gyermekek védelmének és a gyermeki jogok biztosításának érdekében a települési önkormányzat számára kötelező alapszolgáltatásnak teszi a helyi ellátórendszer kiépítését és működtetését. Kerületünkben a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek az ellátórendszer zökkenőmentes működtetése érdekében meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel nyújtanak segítséget a gyermekek jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetéséről illetve megelőzéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

2013. január 1-jétől megváltozott a gyermekvédelmi ellátórendszer struktúrája. A járási hivatalok létrejöttével a jegyzői hatáskörben végzett gyámhatósági feladatok egy része a járási hivatalok feladatkörébe kerültek (pl.: védelembevétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, stb....).

A Gyvt. vonatkozó szakasza szerint az önkormányzatoknak a hatáskörükbe tartozó gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokról kell beszámolniuk, azonban az éves értékelés tartalmazza a Budapest Főváros Kormányhivatal XV. kerületi Gyámhivatalának hatáskörébe tartozó gyermekvédelmi feladatokról szóló beszámolót is. Gyermekvédelmi feladataink számos ponton kapcsolódnak egymáshoz, ezért a Gyámhivatal által 2013-ban elvégzett gyermekvédelmi munka megismerése elengedhetetlen az átfogó értékelés teljességéhez.

A Korm. rendelet szerint az éves értékelésnek tartalmaznia kell:

1. A település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítását.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatását.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatását.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján (milyen

ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatását (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, bűnelkövetés okainak bemutatását.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások vesznek részt (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drog prevenció stb...).

Az Önkormányzat 2013. január 1. és 2013. december 31. napja közötti időszakban végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenysége az előterjesztés mellékletében kerül bemutatásra.

Kérem a tisztelt Bizottságot, hogy az előterjesztést tárgyalja meg és fogadja el a határozati javaslatokat.

Budapest, 2014. május 7.

László Tamás
polgármester

Melléklet: az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló éves értékelése.

1. **Témafelelős:** Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály .....
2. **Egyeztetésre megküldve:** Vizér Klára alpolgármester .....
3. **Jegyzői láttamozás:** 2014. május „.....”nap **Aláírás:** .....
4. **Meghívandók:** az érintett intézmények vezetői
5. **Az előterjesztést kapják:** -

Határozati javaslatok:

A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság úgy dönt, hogy

- (1) az önkormányzati gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló 2013. évi átfogó értékelést a melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: 2014. május 20.

Felelős: polgármester

- (2) felkéri a polgármestert, hogy a melléklet szerinti 2013. évi átfogó gyermekjóléti és gyermekvédelmi értékelést küldje meg Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatala részére.

Határidő: 2014. május 31.

Felelős: polgármester

Jogszabályi hivatkozás:

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdése,
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 170/A. §-a, 10. sz. melléklete.

A határozathozatalhoz egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Törvényességi

felülvizsgálatra érkezett:.....

2014 MÁJ 08.

.....hó .....n

L. Kócski ORR.

h-4

Átfogó értékelés

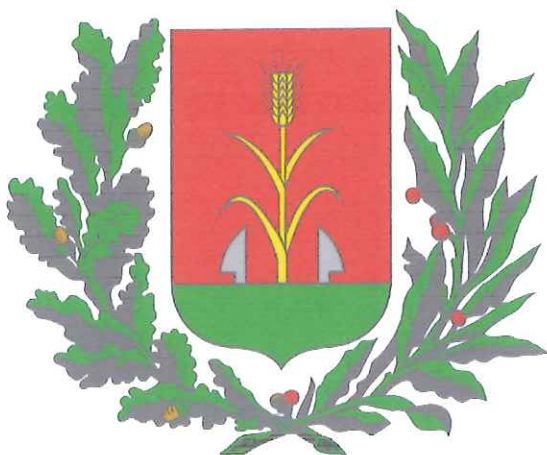
Budapest Főváros Rákospalota, Pestújhely,

Újpalota Önkormányzat

2013. évi

gyermekjóléti és gyermekvédelmi

feladatainak ellátásáról

TARTALOMJEGYZÉK

1.	<u>A település demográfiai mutatói</u>	1.
2.	<u>Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli ellátások</u>	2.
3.	<u>Az önkormányzat által nyújtott természetbeni és egyéb támogatások</u>	5.
4.	<u>Személyes gondoskodást nyújtó ellátások</u>	10.
5.	<u>A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai</u>	17.
6.	<u>A gyermekek napközbeni ellátása</u>	23.
7.	<u>A gyermekek átmeneti gondozása</u>	30.
8.	<u>Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok</u>	38.
9.	<u>A gyámhivatal gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége</u>	42.
10.	<u>Bűncselekmények elkövetése pártfogói felügyelet, rendőrségi munka</u>	46.
11.	<u>Az ellenőrzések tapasztalatai</u>	48.
12.	<u>Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók</u>	49.

Átfogó értékelés 2013. évről¹

1. A település főbb demográfiai mutatói

1.1 Kerületi népesség alakulása (év/fő):

év	2008	2009	2010	2011	2012	2013
fő	81.139	79.679	79.792	80.653	80.292	78.982

1.2 Korcsoportok szerinti állapot (december 31-én):

Korcsoport	2010	2011	2012	2013
	fő	fő	fő	fő
0 – 3 éves (bölcsődés korú)	2.585	1.999	2.030	2.305
4 – 6 éves (óvodás korú)	1.973	2.051	2.077	2.022
7 – 14 éves	5.095	5.200	5.132	5.082
15 – 18 éves	3.324	3.181	2.938	2.797

0 – 14 éves korosztály	9.653	9.250	9.239	9.409
0 – 18 éves korosztály	12.977	12.431	12.237	12.206

¹Az anyag összeállításában a XV. kerületi Polgármesteri Hivatal (gyermekvédelem, szociális ellátás, oktatás), az önkormányzati intézmények (Egyesített Szociális Intézmény, Egyesített Bölcsődék, óvodák), Klebelsberg Intézményfenntartó Központ XV. Tankerület, illetve a Budapest Főváros Kormányhivatala Budapest XIV., XV., XVI. ker. Népegészségügyi Intézet, a BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság a Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Szolgálat Fiatalokorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya és a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. kerületi Gyámhivatal munkatársai vettek részt.

1.3 Házasságkötések száma (év/fő):

év	2010	2011	2012	2013
Házasságkötések száma	180	163	192	194

1.4 Születések száma (év/fő):

év	2010	2011	2012	2013
Születések száma	618	615	665	594

A lakosság korösszetétele az európai és a magyar trendet követi, az időskorúak száma kismértékben, de folyamatosan emelkedik, amíg a születések száma csökken, amely hosszabb távon a népesség elöregedését jelentheti.

A társadalomkutatók szerint ennek oka lehet a gazdasági és érzelmi bizonytalanság, a családi kapcsolatok lazulása, valamint a hagyományos családi struktúrák eltűnése, a szülőkből és gyermekeikből álló nukleáris családok létrejötte. Valamennyi pszichológiai életminőség-mutató jobb azok között, akik úgy érzik, nehéz élethelyzetben is számíthatnak családtagjaikra.

A fiatalok hetven százaléka mondja azt, hogy nem lehet az ember igazán boldog, ha nincs gyermeke, és nyolcvan százalékuk összességében a házasságot tartja a legjobb életformának. Ezért is öröndetes tény, hogy kerületünkben 2012-ben megfordult a csökkenő tendencia a házasságkötéseket illetően. Több házasság kötöttett ugyan, de a gyermekszületések 2012. évi emelkedését követően 2013-ban sajnos csökkenést mutat.

2. Pénzbeli ellátások

2.1 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás feltételeit az önkormányzat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.) alapján helyi rendeletében szabályozta. Célja, hogy a gyermeket nevelő családok időszakos létfenntartási gondjaik enyhítésére támogatásban részesüljenek. A XV. kerület évek óta kiemelt figyelmet fordít a gyermeket, gyermekeket nevelő családok célzott megsegítésére.

Az önkormányzat **2013-ban** gyermekvédelmi támogatás kifizetésére **39.926 millió Ft**-ot használt fel, amely **1 923 fő** részére biztosított segítséget **6 769 esetben**. Összességében éves szinten 1 – 1 fő átlagosan 3 alkalommal vette igénybe ezt a támogatási lehetőséget.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma, támogatási esetek és a kifizetett támogatás összegei:

	Pénzbeli támogatásban részesített személyek (fő)			Támogatási esetek			Felhasznált összeg (eFt)		
	száma						2011. év	2012. év	2013. év
	2011. év	2012. év	2013. év	2011. év	2012. év	2013. év			
Egyszer részesült támogatásban	679	739	579	679	739	579	3.613	4.182	3.276
Kétszer részesült támogatásban	354	292	278	708	584	606	4.160	3.467	3.249
Háromszor vagy többször részesült támogatásban	1.283	1.167	1.066	6.674	6.404	5.584	41.311	38.847	33.401
Összesen	2.316	2.198	1.923	8.061	7.727	6.769	49.084	46.496	39.926

A fenti táblázat adataiban csökkenő tendencia fedezhető fel, melynek oka a lakosságszám csökkenése és az évek óta változatlan (28.500,- Ft) öregségi nyugdíjminimum. E jelenség a támogatási esetek számában és a ráfordított összeg kifizetésében is megmutatkozik. A családok támogatásának megállapítható összege nem változott az előző évekhez képest, ezért az alkalmankénti támogatás összege 2013-ban 2.500–7.000,- Ft között mozgott. Egy alkalommal összesen legfeljebb 46.000,- Ft. illetve éves szinten gyermekenként legfeljebb 48.000,- Ft. segílyt kaphattak a kérelmezők. (2014. január 1-jétől a Képviselő-testület döntése alapján emelkedett az alkalmanként kapható segély összege, valamint az egy főre jutó jövedelemhatár is.)

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást igénylők közül elutasításra is sor került az elmúlt év folyamán. Az elutasításokra legtöbbször, a család egy főre eső magasabb jövedelme, vagy az éves megállapított forintkeret összegének felhasználásán túl benyújtott kérelem, valamint a kérelmező együtt nem működése miatt került sor.

Elutasított rendkívüli gyermekvédelmi támogatások száma

év	2012	2013
Elutasított kérelmek száma	58	59

A gazdasági válság hatásai a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülő családok életében is megnyilvánul. Az elmúlt években megnőtt azon kérelmezők száma, ahol mindkét szülő munkanélkülivé vált, illetve sokan tartós munkanélkülivé váltak. Ezek a családok többnyire alkalmi munkából, gyეს-ből, családi pótlékból, különböző segélyekből valamint a munkanélküli ellátásból, vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásból tartják fenn magukat.

A XV. kerületben a munkanélküliség a korábbi években többnyire a roma családokat érintette, de mostanra az Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársainak tapasztalata szerint, megfordult az arány a nem roma származású családok irányába. 2013. december 20-i állapot szerint a kerületi aktív korú lakosságából (52 545 fő) 2 043 fő álláskeresőt tartott nyilván a Munkaügyi Központ, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban és rendszerese szociális segélyben 485 fő részesült ebben az időszakban.

2.2 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

A gyermek szociális helyzete alapján jogosult lehet *rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybe vételére*, vagyis a bölcsődékben, óvodákban és oktatási intézményekben ingyenes étkezhethet, a közoktatásban ingyenes tankönyvellátásra jogosult.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek csaádba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult a Gyvt. 20/B. § (1) bekezdése szerint, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. A pénzbeli támogatásra való jogosultságot a gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg.

A Gyvt. szerint a támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 %-a. Ez az összeg 2013-ban havonta 6.270,- Ft-ot jelentett a gyámszülőknek.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők pénzbeli ellátottjainak száma

év	2012	2013
fő	14	13

Emellett a gyámul kirendelt hozzátartozók – jogosultsági feltételek fennállása esetén - még évente kétszer - augusztus és november hónapban - pótlékban is részesülnek. 2013. évben a pótlék összege esetenként **8.400,- Ft/gyermek** volt. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. A törvény értelmében a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a települési önkormányzat jegyzője évente felülvizsgálja. A kifizetett támogatási összegeket a központi költségvetés biztosította. 2013-ban **987. 000,- Ft.** (2012-ben 1.224 000,- Ft).

2.3 Óvodáztatási támogatás

2009. január 1. napjától került bevezetésre az **óvodáztatási támogatás**. A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát – kérelmére – annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke tekintetében a **halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította**, és legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben ötödik életévét betölti, megkezdődik az óvodai nevelésben való tényleges részvétel és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen járt óvodába.

A gyermek óvodába való beíratását követően első alkalommal 20.000,- Ft támogatásban részesül. Az óvodai ellátás végéig évente két alkalommal 10.000,- Ft/alkalom további támogatásra jogosult a szülő, amennyiben megfelel a Gyvt. 20/C. §-ában meghatározottaknak. Az óvodáztatási támogatást ugyanazon gyermek után csak az egyik szülő igényelheti. Rendszeres óvodába járásnak minősül, ha a gyermek az óvodai nyitvatartási napokon legalább hat órát az óvodában tartózkodik és az igazolt és igazolatlanul mulasztott napok száma együttesen nem haladja meg a munkanapokra eső óvodai nevelési napok 25 %-át, azzal, hogy a mulasztásból 10 napot július-augusztus hónapokban a 25 % megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni.

Óvodáztatási támogatásban részesülők száma és a kifizetett támogatás összege:

Év	2011	2012	2013
Ellátottak száma (fő)	19	14	11
Összesen (eFt)	380	280	270

Az óvodáztatási támogatás 2011-től szociális jellegű támogatásnak minősül, és az állami költségvetés 100 %-ban fedezetet biztosít a kifizetésekre.

3. Természetbeni és egyéb támogatások

3.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, természetbeni támogatásnak (Erzsébet-utalvány), ingyenes tankönyvnek, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A feltételek fennállása esetén a jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt egy évre állapítja meg a jogosult számára, amely elsősorban a gyermekétkeztetésben és a tankönyvek beszerzésében jelent ingyenességet. A gyermekek nagyobb szociális biztonságát garantálja a törvény azzal, hogy a Gyvt. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez társuló természetbeni támogatást Erzsébet-utalvány formájában évente kétszer (augusztus és november) folyósítja.

2006. évtől a pénzbeli támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 2013-ban a támogatás összege 5.800,- Ft/alkalom volt. 2011. január 1-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő,

az 1-8 évfolyamon nappali rendszerű oktatásban résztvevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-t kedvezményként kell biztosítani számára.

A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg egyedülálló szülő esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át 2013-ban, 39.900,- Ft. Ugyanez az összeghatár, ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos. A másik kategória, ha a gyermek családban nevelkedik, akkor a jövedelemhatár - gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege - nem haladhatta meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át 37.050,- Ft. Emellett minden kérelem esetében vizsgálni kellett a család vagyoni helyzetét, melynek összegszerűségét a vonatkozó törvény határozza meg.

A kedvezmény megállapítása határozattal történik, és egy évre szóló jogosultságot állapít meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma és a kifizetett támogatás összege:

Év	2011	2012	2013
Ellátottak száma (fő)	1.868	1.726	1.528
Összesen (eFt)	10.834	9.976	8.862

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátást a központi költségvetés megtéríti.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kérő és védelembe vett családokra vonatkozóan a jegyzőnek egy évben két alkalommal (május, október) jelentési kötelezettsége van a kerületben élő halmozottan hátrányos gyermekekről. A gyámhatóság 2013. szeptember 1-jétől, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben-, azonos időszakra megállapítja a gyermek, a nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A halmozottan hátrányos helyzet megállapítására akkor kerülhet sor, ha a szülő(k) önkéntes nyilatkozatot tesz(nek) legmagasabb iskolai végzettségükről, alacsony foglalkoztatottságukról, továbbá megállapítható, hogy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben él. Az előbbi két feltétel megléte esetén halmozottan hátrányos helyzetűnek számít a gyermek.

Halmozottan hátrányos gyermekek száma (év/fő)

év	2012	2013
fő	235	153

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkenését mutatja a statisztika, amely azonban nem a valóságot tükrözi. Ennek oka, hogy 2013. szeptember 1-jétől külön határozatban kell megállapítani a halmozottan hátrányos helyzetet, és a korábbi adatok nem vehetők figyelembe.

3.2 Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolási díj, mint támogatási forma számos esetben érintheti a 18 év alatti fiatalokat is, mint ápolat személyt. 2012. évben **271** fő

alanyi jogon ápolási díjban részesülő közeli hozzátartozó közül **83** fő számára folyósítottak ápolási díjat súlyos fogyatékos, vagy tartós beteg 18 év alatti gyermek ápolása címén.

2013. évtől az ápolási díjak hatósági ügyintézése és nyilvántartása átkerült a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. kerületi Hivatala Hatósági Osztályához. A Hatósági Osztály tájékoztatása szerint az előző évi adatok kis mértékben (5-10 fő) változtak.

3.3 Tankönyv és füzetcsomag támogatás

A tankönyv piac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. tv 8. § határozza meg az iskolai tankönyvek ingyenes rendelkezésre állását.

A köznevelési intézmények szakmai munkájának irányítását 2013. január 1-jével az állam átvette, ezért a Bp. XV. kerületi Önkormányzat a 2013/2014-es tanévben már nem tudott támogatást nyújtani a közoktatási intézményekben tankönyv vásárláshoz.

Természetesen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők térítésmentesen kapták meg a tankönyveket. Az állam az 1. és 9. osztályosok számára ingyen bocsájtotta rendelkezésre a tankönyvcsomagokat a diákoknak.

3.4 Gyermekélelmezés támogatása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ingyenes étkezés az elmúlt években fokozatosan került bevezetésre. A gyermekétkeztetéshez kapcsolódó normatív kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra.

Az elmúlt években a szociális célú nyári gyermekétkeztetés keretében elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek napi egyszeri meleg-étkeztetésének biztosításához használható támogatás igénylésére volt lehetőség. A támogatás összege azonban nem fedezte a teljes költségeket, ezért az Önkormányzat kiegészítésére is szükség volt az étkeztetés biztosításához.

A XV. kerületi Önkormányzat rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultság alapján további kedvezményben részesülhetnek. Ingyenes étkeztetést kell biztosítani azon gyermekek részére, akik állami gondoskodás alatt állnak és kerületi lakóhelyű nevelőszülőknél vannak elhelyezve.

Az önkormányzat által fenntartott nyári napközi táborban, gyermektáborokban a gyermekek ugyanazt az egyéni rászorultság alapján megállapított kedvezményt vehetik igénybe, amit a tanév során részükre a gyermekintézmény megállapított.

A gyermekélelmezés önkormányzati támogatása

Év	2011	2012	2013
A tanévben támogatásban részesülők száma (fő)	574	430	27
Összege (eFt)	5 095	5 545	1 711
Gyermektáborok (Siófok,	-	-	276

Bernecebaráti)			
Összege (eFt)	-	-	4 240
Napközis táborban támogatásban részesülők száma (fő)	162	64	31
Összesen (eFt)	1 286	318	235
Szociális nyári étkezésben részesülők száma (fő)	417	351	368
Összesen (eFt)	5 243	2 284	3 223

Gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

- bölcsődés, óvodás, az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő,
- fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek az intézményi térítési díj 100%-át,
- a fentiek alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,
- három vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani.

Ha szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és tanulók számára az óvodai nevelési, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést.

3.5 Nyelvvizsgadíj összegének támogatása

A XV. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2011. (II.1.) önkormányzati rendelete részletesen szabályozta a kerületben a nyelvvizsga megszerzésének a támogatási rendszerét. A XV. kerület Önkormányzat tanulóként és sikeres vizsgánsként a vizsgadíj összegének 80%-át, de legfeljebb 20.000 Ft-ot számla ellenében, utólagosan megtérítheti.

Nyelvvizsgadíj támogatása

Év	2012	2013
Fő	47	47
Összeg (Ft)	940 160	940 160

3.6 Tanulmányi ösztöndíj

Kerületünkben a tehetséges, jól tanuló gyermekek és fiatalok **tanulmányi ösztöndíj**ban részesülhettek. 2013-ban **39 fő** részesült **4. 515 000,- Ft.** értékben. Támogatásuk havi mértéke attól függött, hogy milyen oktatási intézményben folytattak tanulmányokat.

Tanulmányi ösztöndíj (év/fő/Ft)

Év	2012	2013
Fő	39	39
Összeg(eFt)	4 515	4 515

Az általános iskolások támogatása (7 fő) 5.000,- Ft, a középiskolásoké (12 fő) 8.000,-Ft, a szakiskolásoké (3 fő) 8.500,- Ft. volt. A támogatás a felsőfokú alapképzésben (9 fő) 15.000,- Ft, a felsőfokú mesterképzésben (8 fő) 20.000,- Ft-ot tett ki.

3.7 Iskolatej akció

Az **iskolatej akció önkormányzati támogatása** 2013-ban megszűnt, mert az iskolák szakmai irányítása a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ kezelésébe került.

3.8 Fiatalok életkezdési támogatása, a Babakötvény

A 2005. december 31. után született, magyar állampolgárságú és magyarországi lakóhelyű gyermek részére a Magyar Állam egyszeri életkezdési támogatást nyújt, amely arra szolgál, hogy a nagykorúság kezdetén, könnyebb legyen a fiatalok életkezdése, a továbbtanulás, pályaválasztás, otthonderemtés, családalapítás. Az állami támogatás csak a gyermek 18. életévének betöltése után használható fel. 2006. január 1-jétől a Magyar Állam minden megszülető gyermek javára születésének évében az éves költségvetési törvényben meghatározott összegű támogatást biztosít.

Kerületünkben is 2006. évben került bevezetésre - az állami támogatáshoz kapcsolódóan - a **START PLUSZ XV. kiegészítő befizetés** elnevezésű - a gyermekek születésekor adható támogatás. Amennyiben a szülő Start-számlát vezető pénzügyi szolgáltatót választ, vagy (2008-tól) a Magyar Államkincstárnál vezetett Start-számlára fizet be, a befizetések után minden évben a befizetett összeg 10%-ának megfelelő, de legfeljebb évi 6.000,- Ft, befizetések utáni állami támogatást kap.

Két esetben a befizetések utáni állami támogatás a fenténél nagyobb:

- A gyermekvédelmi támogatásban alacsonyabb jövedelem miatt részesülő gyermekeknél a befizetések utáni állami támogatás a Start-számlára történt saját befizetések után minden évben a befizetett összeg 20%-a, de legfeljebb évi 12.000,- Ft.
- A gyermekvédelmi támogatásban átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek befizetés nélkül is 12.000,- Ft támogatást kap, hiszen ő egyáltalán nem számíthat szülei támogatására.

2012. október 1-jétől Start-értékpapírszámla nyitásra csak a Magyar Államkincstárnál van lehetőség, melynek nyitása és vezetése díjmentes, a befektetett összeg adómentes. Egy gyermeknek egy számla nyitható, amelyre adott esetben a települési önkormányzatok is teljesíthetnek befizetést.

A XV. kerületi Önkormányzat 2013-ban is **biztosította** ezt a támogatást, így **13** újszülött kaphatott egyenként **10.000,- Ft** összegű támogatást. E támogatási forma iránti érdeklődés csekély mértékű, évek óta hasonló nagyságrendű. A viszonylag alacsony számú jelentkezés a támogatás lehetőségének és feltételének a szélesebb körű népszerűsítését kívánná meg, mivel a támogatás alapfeltétele a Start számla előzetes megnyitása.

Az **egyéb támogatások** közé kell sorolnunk a szociális és gyermekvédelmi intézmények által adott támogatásokat és közvetve azokat a programokat, amelyeket a gyermekek részére szerveznek. Megállapítható, hogy a XV. kerületi Önkormányzat a Szociális törvényben előírt pénzbeli és természetbeni ellátásokat a 2013. évben is teljes körűen biztosította a gyermeket (gyermekeket) nevelő családok részére. Ezek mellett jelentős mértékű önként vállalt támogatásokkal is segítette a XV. kerületi rászoruló családokat.

A XV. kerületi Önkormányzat internetes honlapjáról (www.bpxv.hu) a támogatásokhoz szükséges igénylő nyomtatványok, illetve a területet érintő helyi rendeletek letölthetők, és megtalálható minden információ az egyes támogatások feltételeivel kapcsolatban.

Az Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársainak a telefonos és e-mail elérhetőségei is megtalálhatók a honlapon. Az önkormányzat ingyenes terjesztésű újságjában, az Életképekben gyakran megjelennek a gyermekeknek, fiataloknak, illetve szüleiknek szóló hírek, információk. A kerületi televízió adásaiban ún. ifjúsági blokkokban ad tájékoztatást az aktuális eseményekről, mint például a Városházi Karácsony, mely az elmúlt évben a Száraznád utcai Közéleti Házban került megrendezésre 200 fő hátrányos helyzetű gyermek részvételével. A program zárásaként közös gyertyagyújtással ünnepeltünk a kerületi egyházak képviselőivel, a szervezésben és a lebonyolításban a Csomópontos fiatalok aktívan részt vettek. Említésre méltó még a „Fióka” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ munkatársainak nyári ingyenes programsorozata, mellyel évek óta várják az érdeklődő gyermekeket (Vadspark, Állatkert, Eleven Park, Sas-hegy, Kisoroszi, Seholsziget, Planetárium, Csodák Palotája, Xbox Action Kalandpark).

4. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

2013-ban a XV. kerületben a gyermekjóléti szolgáltatást továbbra is - az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) keretén belül működő – „**Fióka**” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ látta el.

Személyi feltételek alakulása:

Egységvezető, családgondozó, fejlesztő pedagógus, pszichológus, szociális asszisztens, technikai dolgozó, összesen 23, 5 álláshely.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyerekes családok gondjaival való szakszerű foglalkozás a szociális segítő munka eszközeivel. Az immár 17. éve működő „Fióka” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központban élő, gondokkal küszködő családok több, mint háromnegyed részét a gyerekekkel foglalkozó szakemberek (jelzőrendszeri tagok) küldik, a többiek önként keresik meg a szolgáltatót. A jelzőrendszeren belül az oktatási intézmények a legaktívabbak, tőlük 2013-ban a jelzések 62%-a érkezett a Fiókához. (2013 szeptemberétől az iskolákban megszűnt a gyermekvédelmi felelős munkakör. A Fiókában dolgozó szakemberek komoly erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy az osztályfőnökök megtanulják a „gyermekvédelmis” szemléletet, illetve tisztában legyenek az

ezzel kapcsolatos felelősségükkel. Még nem látható, hogy ennek következtében milyen változások várhatóak.)

A Fiókához kerülő gyerekek és családjaik gondjai nagyon különbözőek. A XV. kerületben sok az alapvető megélhetési, lakhatási problémával küszködő család, de az olyan család is, amelyekben más jellegű (családon belüli, nevelési, iskolai, érzelmi, stb.) problémák vannak. A gyakran sokproblémás, nehezen segíthető gondokkal küzdő gyerekekkel és családjaikkal kell foglalkozni, de az összetett problémák miatt nagyon nehéz segítséget nyújtani a megoldásban.

A látóterükbe kerülő gyerekek veszélyeztetettségének háttere a 2012. évhez képest 2013-ban sem változott alapvetően. A gondozott gyerekek veszélyeztetettségének háttere különböző, általában összetett. A sokféle gond között leggyakrabban előfordulók:

- Az anyagi jellegűek közül a lakhatási, megélhetési problémák vannak túlsúlyban (lakhatás elvesztésétől való reális félelem, kilakoltatás veszélye, magas hitel-, rezsihátralék, albérlés kifizetésének nehézségei, napi megélhetési gondok).

- A gyerekek magatartási, viselkedési problémái, tanulási nehézségei hátterében gyakori a család labilis érzelmi működése, a szülők depresszív életszemlélete, kiábrándultsága. A hagyományos családmodell felbomlása olyan bizonytalansági tényező, amely sokféle családi konfliktust, belső diszharmoniót eredményezhet. Ezek a jelenségek a családok felnőtt tagjai számára is megterhelőek, de a gyerekek még inkább megszenvedik e gondokat.

- A kamaszok szabadidő-eltöltési, szórakozási szokásaival összefüggésben gyakran találkoznak a deviancia különböző formáival. 2009 második felétől vált gyakorlattá, hogy a gyermekkorú, vagy fiatalkorú bűnelkövetéséről tájékoztatást kapnak. Ezek egy része a rendőrségtől jövő jelzés, más jelzőrendszeri tag jelzéséből, vagy a család elmondásából kiderülő bűncselekmény. A bűncselekményt elkövető fiatalkorú elkövető esetébe mindenképpen bekapcsolódó pártfogó felügyelővel rendszeres és kiegyensúlyozott az együttműködésük. A bűncselekményeknek kliens-gyerekeik nem csupán elkövetők, hanem gyakran áldozatok. Ezeket a problémákat a szociális munkásoknak különösen azért nehéz kezelni, mert

-gyerekkorú elkövető esetén nyomozás sincs, amely során bebizonyosodna az elkövetés ténye, így nehéz a gyerekekkel felelősségéről beszélni a gondozás során;

-fiatalkorú elkövető esetén pedig legalapvetőbb gondjuk az információhiány, nem tudják, hol tart a nyomozás, és mik a következmények.

2013-ban is sok jelzés érkezett az oktatási intézményekből igazolatlan hiányzásról (jelzéseik 83%-ban szóltak erről, vagy más gondok mellett erről is). Az igazolatlan hiányzásokhoz új eljárásrend kapcsolódik, amely jelentős többletmunkával jár. Gyakran az tapasztalható, hogy a gyerekekkel foglalkozó szakemberek ugyan rengeteget foglalkoznak ezzel a gonddal, de a gyerek, illetve a család hozzáállása nem változik, s konkrétan az iskolába járás rendszeressége nem valósul meg.

Egyértelműen hatástalanabb a segítő folyamat, ha az oktatási intézmény nem jelez időben, csupán akkor, amikor az igazolatlan hiányzások száma már tényleges szankciókat eredményez.

Az előző évi beszámolóban a Fióka kiemelte, hogy gyermekvédelmi szempontból nagyon veszélyesnek tartják, ha egy gyerek azért „szabadul meg” a mindennapi iskolába járás „gondjaitól”, mert egyébként sem kifogástalan az iskolába járási morálja. A 2013-as évben már nem jelenik meg a gyermekjóléti szolgáltató számára, ha egy gyerek igazolatlan hiányzásait a család-iskola úgy oldja meg, hogy a gyerek magántanulói státuszt kap, hiszen az iskolának már nem kell kikérnie a gyermekjóléti véleményét döntése előtt. Azelőtt is az iskolaigazgató hozta meg a döntést, azonban, mivel a gyermekjóléti szolgáltató véleményét is

be kellett kérni, megakadályozni ugyan nem tudta, de legalább tudomást szerzett a magántanulóság tényéről, és megbeszélhette az iskolával.

A gyermekjóléti szolgáltatást két fő pszichológus segíti rész munkaidőben, akik 2013-ban 477 alkalommal fogadtak klienseket. Továbbra is magasabb az igény, mint ami a pszichológusok jelenlegi időkeretébe belefér. Foglalkoztak gyermekekkel, szülőkkel egyaránt.

A Központ munkáját részfoglalkozású jogász is segíti, aki részben a szociális munkásoknak ad /munkájukat segítő/ jogi tanácsokat, részben a családok jogi felvilágosítását vállalja (2013-ban 202 alkalommal).

A két fejlesztőpedagógus 107 gyerekekkel foglalkozott 2013-ban, 1842 alkalommal.

A Pestújhelyi u. 32. sz. alatt működő „Újhely” telephelyen fogadják rendszeresen a fejlesztőpedagógiai tanácsadók a fejlesztésre járó gyerekeket, illetve szakmai megbeszélések folynak. A fejlesztőpedagógiai tanácsadók munkáját ilyenkor önkéntesek is segítik, akik a korábban érkező, vagy a foglalkozás után maradni akaró, maradni tudó gyerekekkel beszélgetnek, játszanak. 2013-ban is volt lehetőség az „Újhely”-en csoportos angol tanulásra. 2013-ban a Fióka összesen 951 család 1.459 gyermekével foglalkozott. Az úgynevezett szakmai tevékenységek száma 11.039 volt. 128 ideiglenesen elhelyezett, átmeneti, illetve tartós nevelt gyerek vérszerinti szüleivel volt kapcsolatuk. A szakellátásban nevelkedő gyerekek közül az átmeneti nevelésben lévőkkel, illetve szüleikkel van rendszeres kapcsolata a Központnak. Elő kell segíteniük, hogy a szülők újra képesek és alkalmasak legyenek a gyermek nevelését vállalni.

A **Családok Átmeneti Otthonába** a szülő(k) kérésére kerülhetnek be családok. A befogadó intézmények és a Gyermekjóléti Központ együttműködése esetleges, hiszen (bár értesítést kapnak, ha egy-egy kerületi család bekerül), az otthon saját szociális munkása foglalkozik a családokkal. 2013-ban 38 családok átmeneti otthonában élő gyerekekkel foglalkoztak. A kerülettel ellátási szerződéses kapcsolatban lévő Szociális és Rehabilitációs Alapítványon kívül 19 más családok átmeneti otthonával kerültek kapcsolatba.

Az „**Aranyhíd**” **Gyermekek Átmeneti Otthonában** 28 gyermek került elhelyezésre.

A Gyermekvédelmi Törvény alapján kötelező feladatként ellátandó házi gyermekfelügyeletet 2006. óta az ESZI biztosítja. 2013. év folyamán 3 gyerek számára biztosították ezt a szolgáltatást.

2013-ban védelembe vételre 78 gyermek esetében került sor. (Ez a szám jóval alacsonyabb az előző évinél, aminek hátterében a 16. életévüket már betöltött, iskolából igazolatlanul hiányzó gyerekekkel kapcsolatos új jogszabály, áll, mely szerint ezeket a gyerekeket már nem kell automatikusan védelembe venni.) A szociális munkások részt vettek a hatóság által összehívott tárgyalásokon, és a családokkal közösen egyéni gondozási-nevelési tervet készítettek, melynek segítségével konkrét feladatok és határidők kitűzésével tették hatékonyabbá a közös munkát. Folyamatosan együttműködtek a gyermekeket ellátó egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel. Szüleiktől kiemelt, szakellátásban nevelkedő 192 gyermek ügyében 128 családnak nyújtottak segítséget annak érdekében, hogy a gyermek(ek) visszafogadására alkalmassá és képessé váljanak. Ennek során ún. hazagondozási tervet készítettek, melyben a szakellátásban nevelkedő gyerek szülőjével közösen jelölték ki az elérni kívánt célokat, az azok elérését segítő feladatokat, melyek teljesítésében segítették a szülőket, majd félévenként értékelték az elvégzett munkát. Az

utógondozás keretén belül **5** családból **5** gyereknek nyújtottak támogatást. Ők azok a családjukba visszakerült gyermekek, akik a visszailleszkedéshez kaptak segítséget.

A **jelzőrendszer tagjai** közül leggyakrabban az oktatási intézményekkel van kapcsolatuk. A kerületi védőnőkkel kapcsolatuk szoros, de többségében az egyedi ügyekre korlátozódik. Az egészségügyi szolgáltatók közül **9** alkalommal kerültek kapcsolatba kórházzal, védőnői jelzés **29** alkalommal érkezett. **72** jelzést kaptak a rendőrségtől, melyben családi vitákról, veszekedésekről, kapcsolattartási nehézségekről, valamint fiatalkorúak szabálysértéséről, vagy bűnelkövetéséről értesültek.

Az **utcai és lakótelepi szociális munka** két fő részből áll. Részben fel kell figyelni az utcán lődörgő, kallódó gyerekekre, s számukra fel kell ajánlani hasznos szabadidős programokat. Az utcai és lakótelepi szociális munka másik része csoportok, klubok, szabadidős programok nyújtása az utcán kallódó-csellengő gyerekek számára is. A szabadidős programok lebonyolításának új helyszíne túlnyomórészt az „Újhely”. A gyerekek még mindig nem „lakták be” ezt az új intézményrészt. Úgy alakult, hogy az egyik szabadidős programjukat (önvédelmi szakkör) a Fiókában kénytelenek rendezni (a helyiség belmagassága miatt), s ezen nagy számban jelennek meg a gyerekek, ami szintén azt bizonyítja, hogy a gyerekek jobban szeretik a megszokott, Kolozsvár utcai helyszínt. Ezért 2013 szeptemberétől a klubok új helyszíne is a Kolozsvár utcai épület, amivel párhuzamosan a klubok látogatottsága hirtelen megnőtt.

A **kórházi szociális munka** keretében a Gyermekjóléti Központ együttműködik mindazon kórházak szociális munkásaival, amelyek XV. kerületi illetőségű gyermeket, várandós anyát látnak el. Az együttműködés zökkenőmentes és nem jelent plusz megterhelést a központ munkatársainak, mivel ezelőtt is folyamatos kapcsolatban álltak az érintett kórházakban működő, kórházi szociális munkát végző szakemberekkel.

A **kapcsolattartási ügyelet** működtetése 2004. január 1-jén indult el az intézményben új szolgáltatásként. A központ 2005. március 1-től szombati napokon fogadja a családokat e célból. 2013. év folyamán a Központban összesen **78** kapcsolattartás lebonyolításában vettek részt (**13** család ügyében). Ez lényegesen kevesebb, mint az előző évben volt, aminek az oka nem ismert. A következő évben azonban nagyobb arányú emelkedés várható, mivel a szakellátott gyerekek egyre jelentősebb számban kerülnek nevelőszülőhöz, ez pedig emelkedő arányban hozza megával a gyermekjóléti központokban megvalósuló kapcsolattartást. Előfordul, hogy a kapcsolattartás a szülők játszmájának része. A szülők ezekben az esetekben nem a gyerek(ek) érdekei szerint működnek, hanem fő céljuk, hogy borsot törjenek a másik szülő orra alá úgy, hogy minél kevésbé lehessen őket „nyakon csípni”. Előfordul, hogy a szülők a maguk oldalára akarják állítani a szociális munkást, s amikor egyértelművé válik, hogy szakemberük ezt nem teszi meg, elfogultsággal, nő-, vagy férfipártisággal vádolják őket.

A **készenléti szolgálatot** a Központ 1998. óta működteti, mint speciális szolgáltatást. 2013-ban **126** ténylegesen érdemi hívásuk volt, egyszer kellett személyes segítséget nyújtani. Ez a szám pedig lényegesen magasabb az előző évinél, aminek az okát szintén nem lehet tudni.

A 2013. évről szóló **Éves Tanácskozáson** elhangzottak alapján kiemelkedő jelentőséget kapott az iskolai gyermekvédelem bizonytalan helyzete, illetve a gyermekorvosokkal való együttműködések javítási lehetőségei.

Az **Újpalotai Családsegítő Szolgálat** szakmai munkájában fontos helyet foglal el a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok körében végzett szociális munka. A Budapest Főváros XV.

kerület Önkormányzatának „Gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról” szóló - évenként elkészített - Átfogó Értékelésben rendszeresen szerepelnek azok a szolgáltatások, programok, amelyeket a kerületi gyermekek és fiatalok igénybe vehetnek az Újpalotai Családsegítő Szolgálatban.

A **belső együttműködés átszervezésre került** - új szereposztással - az esetmenedzseri, tanácsadói szerepkörök egyértelmű differenciálása érdekében, valamint azért is, hogy a korábbi feladatok, szolgáltatások színvonalát megőrizzük és emellett keresve újabb módszereket szeretnénk a szolgáltatások hatékonyságát is fejleszteni. A szakmai tevékenységek az előző évhez hasonló módon, az igényekhez alakítva, fejlesztve valósultak meg. Az általuk szervezett programok jól illeszkednek azon önkormányzati törekvéshez, hogy a rászoruló gyermekek és fiatalok az egyéni sajátosságokat is figyelembe véve minél szélesebb körben, komplex módon juthassanak segítséghez.

Az önkormányzat által nyújtott természetbeni és egyéb támogatások köréhez kapcsolódnak az Újpalotai Családsegítő Szolgálatban szervezett programok közül az alábbiak:

Az egyéni esetkezelés mellett továbbra is munkájuk jelentős része a **csoportokkal végzett szociális munka**, 2013-ban **687 fős forgalommal** valósultak meg a különböző programok.

Főbb programelemek:

Az **Együttjátászó Klubban** kéthavonta a 7-12 évesek sport, játék és kézműves elfoglaltságok mellett tapasztalhatják meg a „munka”, az alkotás örömét, az egymás iránti toleranciát, a szabályok fontosságát, miközben a vélemények különbözőségeinek, kifejezésre juttatásának módjaira biztosítanak gyakorlási lehetőséget a közös beszélgetések során. A **Találka/kamasz Klub**, a fiatalok igényeire reagálva havi rendszerességgel működő összejövetelekkel, a 12-17 éves társaság önszerveződő közösségfejlesztéséhez ad teret. A részükre szervezett tartalmas szabadidős programokon, prevenciós tevékenységet végeznek. A **Tea Ház program** továbbra is nagy látogatottsággal működik. Sikeresnek mondható a program a magányos, sok szabadidővel rendelkező emberek között. Szabadidejük hasznos eltöltéséhez, kapcsolatépítéshez, informálódáshoz nyújt lehetőséget az összejövétel. Évről évre emelkedik azon kliensek száma, akik serdülő gyermeket nevelnek, és amikor kapcsolatba kerülnek az Újpalotai Családsegítő Szolgálattal, már túl vannak egy válási krízisen, gyermeküket egyedül nevelik. Nekik hirdették meg a **Szülői Csoportot**, mely lehetőséget teremt arra, hogy tematikus konzultáció keretében megoszthassák bizonytalanságaikat, kérdéseikre válaszokat találjanak. A **Családi Klub** keretében változatos és értékes programlehetőségeket tudtak megajánlani: mozi, bowlingozás, kirándulások, Tropicarium, Idegenvezetés Világnapja, múzeumlátogatás, kézműves foglalkozás, bográcsozás. A **Boszorkánykonyhában** eszközként a gasztronómiát hívták segítségül, ahol a közös főzés során a családi gazdálkodás hatékonyságát, a családon belüli kohéziót, a családi munkamegosztást, és a családok közötti kapcsolatokat erősítették. Cél a közösségépítés, a szabadidő hasznos eltöltése, az egészséges életmódra nevelés, az értékközvetítés, a családon belül betöltött szerepek és az egymástól való tanulás. **Változás Klub** fiatalok részére - akik halmozottan hátrányos helyzetű, többnyire jórészt mély szegénységben élő családokból kerültek ki, némelyikük komoly magatartási, beilleszkedési problémákkal terhelt - szervezett program célja modellnyújtás a lakótelepen, környezettudatos viselkedéshez, egészséges életmód kialakításához, a közösségépítéshez, a csoporthoz tartozás előnyeinek megéléséhez. A **Cseverészsde** egyedülállóknak, egyedül élőknek meghirdetett programjuk. A paletta színes volt: autóbuzos városnézés, kiállítások, mozi, kirándulás valamint bográcsozás a Családsegítő udvarán. Az Újpalotai Szabadidő Központtal több éve tartó szoros együttműködés egyik példája, hogy a **Kanga Klubban** - amely már évek óta nyújt lehetőséget a kisgyermekes anyukák számára - heti

rendszerességgel a szülőknek tanácsadást tart az Újpalotai Családsegítő Szolgálat mentálhigiénikus és családkonzulens munkatársa. A **Közösségépítő nyári táborban** (Eger: 6 nap/5 éjszaka, 15 fő) színes-változatos programot tudtak kínálni a serdülőknek, amelyek még inkább összekovácsolták a fiatal csapatot.

A különböző ünnepekhez kötődő csoportos programok keretében tavaly is megrendezésre kerültek a **Húsvéti-, Karácsonyi kézműves napok**, amelyeket minden korosztály egyaránt szívesen látogat.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások közül a gyermekek és fiatalok körében végzett szociális munka szorosan kötődik intézményükhöz:

Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat munkacsoportja, a Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája (MUFTI), a 2013. év adatai alapján a MUFTI-t **175 fő** fiatal kereste fel, ebből **121 fő** volt az új jelentkező, aki először járt az irodában. A szolgáltatások éves forgalma **5890 fő** volt. A korábbi évekhez hasonlóan, legnagyobb számban az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok (**71%**) keresték fel az irodát. Az ügyfélszolgálat heti négy napon keresztül működik, az ügyfélszolgálati időn kívül hetente 4 alkalommal álláskereső klub is a fiatalok rendelkezésére áll. Lehetőségük van továbbá az egyéni konzultációra, tanácsadásra, melynek során az álláskereséshez szükséges kompetenciáik fejlődnek. A MUFTI-ban 2013-ban intenzívebbé vált a klubélet, melynek keretében szabadidős programokat **-filmklub, gasztro-filmklub, kézműves foglalkozások**– szerveztek, ezeken **36 fő** 46 alkalommal vett részt. A foglalkozások célja, hogy egyrészt alternatívát és közösséget kínáljon a résztvevők számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, másrészt, egy olyan csapat létrehozása, akik aktívan bekapcsolódhatnak a MUFTI-ban folyó ifjúsági munkába. Terveik szerint ezek a fiatalok a **Spirál-házban** kortárs segítőként tevékenykedhetnének. A **Diákmunka Börze 2013.** áprilisban került megszervezésre, **98** diák érdeklődött a lehetőségek iránt. A Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája 2013. novemberben ismét megszervezte a **Kerületi Képzési Börzét** a Pestújhelyi Községi Házban, melyen **13 középiskola** vett részt és használta ki a bemutatkozás lehetőségét az általános iskolák végzősei (**208 fő**) számára. A MUFTI 2013. évben is folytatta közép- és általános iskolai prevenciós programjait. A középiskolai prevenciós munka célja, az iskolai keretek között lévő fiatalok munkavállalással és továbbtanulással kapcsolatos ismereteinek kiszélesítése, illetve az ezzel kapcsolatosan felmerülő kérdések megválaszolása, információk átadása. Együttműködésük a kerületi Drogambulanciával folyamatos.

A **Gyámhivatal** gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenységén belül folyamatos együttműködés zajlik a Gyámhivatal és az Újpalotai Családsegítő Szolgálat között. A **Pár- és családkonzultáció** a teljes kapacitás kihasználással működött. A konzultáció a családi kapcsolatokban, magatartásban igyekszik változást létrehozni, a hétköznapi kommunikációs stílustól eltérő interakciók, élmények átélésének és feldolgozásának sajátos módja révén.

Fejlesztő Gondozó Központ (FENO)

Az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretén belül működő intézmény a Fejlesztő Gondozó Központ, ahol a **súlyosan-halmozottan sérült** gyermekek, fiatalok, illetve fiatal felnőttek részesülnek napközbeni ellátásban. Az intézmény a személyes gondoskodás keretein belül, alapellátást nyújt az igénybevevők számára. Biztosítja a szomatikus- mentális-egészségi állapotuknak megfelelő személyre szabott ellátást, empátikus környezetben.

2013-ban intézményi jogviszony létesült 1 fővel, intézményi jogviszonya megszűnt 1 főnek.

Fogyatékosok nappali ellátásában és fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevők száma (6-23éves korig): 19 fő. Fogyatékosok nappali ellátásában részt vevők száma (23-kortól):19 fő.
Összesen:38 fő.

A **Nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény** alapján, köznevelési alapfeladatot (fejlesztő nevelés-oktatás), **kizárólag köznevelési intézmény láthat el.** A FENO ennek értelmében 2013.február 1-től az addig általa ellátott feladatot, az ahhoz tartozó szakmai létszámmal (6 fő) együtt átadta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Száraznád Általános Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolának (5 fő), illetve a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintézményének (1 fő). Ennek értelmében három intézményhez tartozó szociális, pedagógus/gyógypedagógus munkatársak dolgoznak együtt egyúgyazon klienskörrel. Átadáskor a felek megegyeztek abban, hogy markáns változás 2013.szeptembertől várható, biztosítva ezzel az ellátottak folyamatos, zökkenőmentes ellátását. Ez a változás szeptember hónaptól alapvetően meghatározta az intézmény további működését.

Az ellátottak fejlesztése, képzése továbbra is a szakemberek által szeptemberben összeállított, egyénre szabott, komplex, sérülésspecifikus fejlesztő programok szerint valósult meg. A tanköteles korúak fejlesztő nevelés –oktatása az intézményben, mint a Száraznád Iskola telephelyén valósul meg délelőtt 8-12 óráig. Az új struktúrához való alkalmazkodás ellenére a szakmai, módszertani alapelvek továbbra is ugyanazon szempontok alapján valósultak meg. Ennek érdekében a kapcsolattartás, a folyamatos egyeztetés, a felmerülő kérdések hatékony, szakszerű megoldása közös megbeszélések eredményeként jött létre a két intézmény között (FENO, Száraznád Iskola). Mivel az egyes ágazati törvények, rendeletek más-más működési dokumentumokat határoznak meg, ehhez folyamatosan alkalmazkodniuk kellett. A mindennapok ritmusát biztonsággal szolgáló dokumentumok, tervek, (napirend, órarend, egyéni és csoportos fejlesztési tervek) időben átalakításra kerültek. Szakmai munkájukban továbbra is a legfontosabb szempont valósult meg: a meglévő képességekhez és készségekhez igazodó legnagyobb önállóság elérése az életminőség és a társadalmi integráció erősítése céljából. A továbbiakban nélkülözhetetlen lesz a két intézmény folyamatos, hatékony kapcsolattartása.

Két alkalommal volt az intézményben ortopéd, illetve fogászati szakorvosi vizsgálat. A szakorvosok által felírt, javasolt segédeszközök kiválasztásában (kerekeszék), elkészíttetésében és beszerzésében (mintavétel gipsszel, próbák, ahhoz tartozó korrigálások, és a kész eszköz átvétele) folyamatosan segítséget nyújtottak a szülőknek.

Az egyéb kezelések, további eszközök, információk elérésének megkönnyítése érdekében összeállítottak egy információs lapot, ami bármikor elérhető a szülők számára.

Az évszakokhoz, hagyományokhoz kötődően szervezték meg a szabadidős programjaikat, tovább bővítve olyan lehetőségekkel, amelyek aktuálisan igazodnak ellátottjaik változó szükségleteihez.

Pótszilveszteri buli, Farsang, Március 15.-i ünnepről való megemlékezés, Föld napja, Anyák napi ünnepség, Fővárosi Kulturális Találkozó, Gyermeknap:Csiki pók bohóctársulat műsora, Élménynap, Bogácson tábor, Bowling – bajnokság, Tomy Wonder koncertje, ÉNO és a FENO táncsoportjainak műsora, egész napos Kirándulás a REX Állatotthonba, „Mesék napja”, „Fordított nap” Mikulás ünnepség, Napvirág Együttes koncertje, Bohóc doktorok előadása, Karácsonyi ünnepség.

A kerületi Civil pályázat keretén belül támogatást nyertek a Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvánnyal partnerségben:

- nyári táborra 150.000. Ft

- Bowling Bajnokságra 70.000 Ft

Az ellátottak nyári táboroztatásához az önkormányzattól 2013. évben is jelentős anyagi támogatást kapott az intézmény (kötségvetésből és pályázatból).

Szakmai működése és minősége hatékonyságának javítása érdekében, a már előző évben elkezdett stratégiai terv folytatásaként 2013-ban is folyamatosan próbáltak kapcsolatot tartani a nem kerületi lakosú ellátottak esetében a lakóhely szerinti települési Önkormányzatokkal, annak érdekében, hogy az intézmény fenntartását támogassák, együttműködési megállapodást kössenek a Budapest XV. kerületi Önkormányzattal.

5. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

5.1 Védőnői ellátás

Budapest XV. kerületében a **védőnői ellátás** a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Egészségügyi Intézménye szervezeti egységeként működik. A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás részeként két, feladataiban eltérő részre tagolódik: a **területi ellátásra** valamint az **iskola-egészségügyi ellátásra**. A védőnői ellátás során a területi és az iskola-védőnők 2013. évben mindennapi munkájuk részeként látták el a gyermekvédelmi feladatokat.

A XV. kerület közigazgatási területén **21** területi védőnői körzet működik. A védőnői körzetek **4** Védőnői Tanácsadó köré csoportosulnak (Szódliget utcai Tanácsadó, Rákos úti Tanácsadó, Őrjárat utcai Tanácsadó, Zsókaúti utcai Tanácsadó).

A területi védőnői ellátás a védőnők illetékességi területén lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó és a védőnői gondozás iránti igényt írásban bejelentő várandós és gyermekágyas anyákat, újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekeket valamint az oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket, fiatalokat érintette.

A védőnői gondozás 2013. évben a gyermek törvényes képviselőjével előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatások és védőnői tanácsadás keretében valósult meg.

A védőnői gondozás során a területi védőnők elvégezték az egyes életkorokban esedékes szűrővizsgálatokat, nyomon követték a gyermekek pszichoszomatikus fejlődését, segítették a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását valamint a gyermek nevelését és szocializációját. Eltérés vagy annak gyanújának észlelésekor megtették a szükséges intézkedéseket.

A gondozott család részére átadták az egészséges életmódhoz szükséges ismereteket, és figyelemmel kísérték, hogy a gyermek családban történő ellátása az adott tanács szerint történik-e.

A környezeti veszélyeztetettség megelőzése érdekében segítséget nyújtottak a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához. A családlátogatások és a védőnői tanácsadás során célzott és szükséglet szerinti gondozást végeztek.

A családokkal kialakított jó kapcsolatnak köszönhetően gyakori, hogy akut probléma jelentkezésekor a szülő keresi meg telefonon vagy személyesen a védőnőt, és kéri a segítségét. A védőnő megteszi a kompetenciájába tartozó intézkedéseket, és ha szükséges, a

szülő előzetes tájékoztatása után más szakemberek segítségét is kéri (Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, Családsegítő Szolgálat, Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály, házi gyermekorvos, óvoda, iskola, stb.).

A területi védőnők 2013-ban is **nagy hangsúlyt** helyeztek arra, hogy a gondozott családban nevelkedő gyermek testi, lelki és szociális fejlődésének nyomon követése, az egészséges életmóddal és táplálkozással kapcsolatban adott tanácsok, valamint az egyes korcsoportokban a szűrővizsgálatok elvégzésén kívül tájékoztatást adjanak a családtámogatási ellátási formákról is. **Szakmai segítséget nyújtottak** a helyes életmód, az egészséges táplálkozás, a megfelelő környezet kialakításához, a gyermekek harmonikus testi és lelki neveléséhez.

A család harmonikus életvitelét bármilyen formában veszélyeztető helyzet felismerése és a rendezéshez mielőbbi segítségnyújtás érdekében a gondozottakkal olyan kapcsolatot alakítottak ki, hogy a rizikófaktorok mielőbb felismerhetőek legyenek. A családokat tájékoztatták a gyermekek után járó és a szociális ellátásokról, valamint segítséget nyújtottak ezek igénybeviteléhez. A területi védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl (Egészségnap), az Egészséges Tanácsadóknak is szerveztek és végeztek egészségnevelő munkát, melyre az általuk szervezett klubfoglalkozások (Baba-Mama klub, szülésre felkészítő tanfolyam, stb.) keretein belül volt/van lehetőség.

A területi védőnői ellátás mutatószámai:	2011	2012	2013
A gondozott családok száma: 4% csökkenés az előző évhez képest	3.812	3.935	3.788
Családlátogatási alkalmak száma: 1% emelkedés	14.693	15.010	15.178
Szaklátogatási alkalmak száma: 2% emelkedés	18.409	19.207	19.636
Védőnői tanácsadáson megjelentek száma: 11% emelkedés	7.789	8.450	9.455
Újjonnan nyilvántartásba vett csecsemők száma: 10 % csökkenés	615	719	644
Védőnői gondozásban részesült gyermekek száma: 3 % csökkenés	4.177	4.292	4.157
Fokozottan gondozott gyermekek száma: 11% → 12% (1% emelkedés)	488	483	485
Fokozottan gondozott gyermekek közül környezeti okból fokozott gondozásra szorulóknak száma: 6% → 6% (nem változott)	292	249	244
Újjonnan nyilvántartásba vett várandós anyák száma: 1 % emelkedés	697	715	721
A gondozott családokban észlelt gyermekelhanyagolások száma	26	5	2
A gondozott családokban észlelt gyermekbántalmazások száma	3	0	0
Védőnők által megtett intézkedések száma	54	45	25

2013-ban a XV. kerület oktatási intézményeiben az **iskola-egészségügyi feladatokat 8 fő iskolavédőnő** látta el. Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló rendeletben előírt szűrővizsgálatok és egészségnevelési feladatok ellátásán valamint a védőoltások szervezésén és azok lebonyolításában történő közreműködésen kívül az iskola-védőnők kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy jó és folyamatos együttműködésükkel segítsék az oktatási intézményeket gyermekvédelmi feladataik ellátásában.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, adott esetben az iskola pszichológusával, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógy-testnevelővel, a gyermek- és ifjúságvédelem szakembereivel kialakult kapcsolat egyre hatékonyabb. Az iskola-védőnők tapasztalatai, jelzései alapján az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyors problémamegoldást eredményez.

Az iskola-egészségügyi miniszteri rendelet által a kampányoltás keretében **oltásra kötelezett** tanulók többsége részesült az előírt védőoltásokban, az akut megbetegedés/ek miatti hiányzó pótot-oltása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH Budapest XIV. Kerületi Népegészségügyi Intézete Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrizte. A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan végezték/végzik az iskola-védőnők. A pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére. Az iskolai egészségnevelés egyéni, személyre szabott és csoportos formában egyaránt megvalósult.

A Védőnői Szolgálat és az érintett intézmények együttműködése 2013. év során zökkenőmentes volt. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, **a kétirányú információáramlás** (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás illetve az esetmegbeszélő csoportok működtetése.

A védőnők is fontosnak tartják a gyermekek, fiatalok részére a szabadidő helyes eltöltéséhez a megfelelő intézmények és programok kialakítását kerületünkben.

5.2 Oktatás-nevelés

A **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv.** alapján 2013. január 01-től fejlesztő felkészítést, fejlesztő iskolai oktatást **csak pedagógiai szakszolgálat láthat el.** A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény alapján mind a fejlesztő felkészítő, mind a fejlesztő iskolai oktatást végző, valamint a gyermekvédelmi feladatokat ellátó közalkalmazottak a **Klebelsberg Intézményfenntartó központ állományában végzik tovább tevékenységüket.** Az átszervezések következtében sem az érintett szakemberek, (pedagógusok, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok) sem a gyermekek érdekei nem sérülnek.

5.2.1 Óvodai nevelés

A XV. kerületben **11 óvodában** (16 óvodaépületben) végzik a szakemberek az óvodai nevelést és a gyermekvédelmi munkát. Az óvodások létszáma 2013-ban **2200** gyermek volt. (2012-ben 2.288 fő volt). A veszélyeztetett gyermekek száma az óvodákban 2013-ban **22 fő – 1%**. (2012-ben 24 fő – 1,05%) volt. A hátrányos helyzetű óvodások száma 2013-ban **351 fő – 15,9%** (2012-ben 351 fő – 15,34 %) volt. A halmozottan hátrányos helyzetű óvodásnak 2013-ban **8 fő – 0,36%** / (2012-ben 8 fő 0,35 %) számított.

5.2.2 Közoktatás

A XV. kerületben **11 közoktatási intézményben** folyik általános és középiskolai nevelés-oktatás. 2013-ban **5 595** diák (3757 általános iskolás, 1105 gimnazista, 236 szakközépiskolás, és 211 fő szakiskolás) tanult.

A veszélyeztetett gyermekek száma az iskolákban 2013-ban **968 fő** (17,13%), 2012-ben 1.264 fő (22,17 %). 2013-ben **941 fő** - (16,8%) , 2012-ben a kerületben 934 fő (16,38 %) hátrányos helyzetű gyermek járt iskolába, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 2013-ban **180 fő** (3,2%), 2012-ben pedig 60 fő (1,07 %) volt.

A kerületi iskolások közül **2013-ban 27**, 2012-ben 48 gyermek élt **állami gondoskodásban**, legtöbben közülük a Száraznád Nevelési - Oktatási Központban (NOK) tanultak. A tankötelezettségüket magántanulóként teljesítő diákok száma **2013-ban 68 fő** (1,2%), 2012-ben 60 fő (,051 %) volt. **Tanulási, magatartási zavarral küzdő iskolások száma 2013-ban 577** (10,3%), 2012-ben 619 fő (10,86 %) volt.

5.2.3 Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintézménye

2013. szeptember elsejével a pedagógiai szakmai szolgálat és a pedagógiai szakszolgálat törvényi előírás nyomán kerületünkben is elkülönült egymástól és a Nevelési Tanácsadó, a logopédiai hálózat, a gyógytestnevelés és a konduktív ellátás összevonásával létrejött a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintézménye. Alapító Okiratuk szerint a következő szakszolgálati feladatokat kell ellátniuk:

- *korai fejlesztés, oktatás és gondozás,*
- *fejlesztő nevelés,*
- *logopédiai ellátás,*
- *konduktív pedagógiai ellátás,*
- *gyógytestnevelés,*
- *szakértői bizottsági tevékenység,*
- *nevelési tanácsadás,*
- *iskolapszichológiai, óvodapszichológiai koordináció,*
- *tehetséges gyermekek koordinációja.*

Amint a felsorolásból látható, az előző tanévhez képest (nevelési tanácsadás) jelentősen megnövekedett az ellátandó feladataik száma. **Az átszervezés nehézségeit tanév közben kellett megoldaniuk, amit nehezített a szakemberhiány, új feladataikhoz a képzettség hiánya stb...**

A **nevelési tanácsadó megszűnt**, de a nevelési tanácsadás, mint feladat megmaradt. Jellemzően **pszichológiai segítségkérés** (terápia, konzultáció...) **érkezik** gyermekvédelem ügyében. Az alábbiakban az intézményükhöz beérkező jelzések adatait rendszerezték:

Pedagógia Szakszolgálathoz érkező jelzések 2013. évben

FIÓKA		GYÁMHIVATAL		BÍRÓSÁG	
pszichoterá pia kérése	7 eset	vizsgálat kérése	2 eset	idézés tárgyalásra tanúként	1 eset

vizsgálat kérése	2 eset	felkérés tárgyaláson való részvételre	1 eset		
tájékoztatás kérése	5 eset				
összesen	14		3		1

A táblázat az előző évhez képest **csökkenő együttműködési tendenciát** mutat, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy alapvető működési mód, az önkéntesség elve alapján nem mindig derül ki, hogy valójában ki is a kapcsolat felvételének kezdeményezője. A csökkenő tendenciának leginkább azért örülnek, mert a terápia szempontjából a leghatékonyabb az önkéntesség, az együttműködés.

Statisztikájuk az orvosi, védőnői ajánlásra bejelentkezőkről nincs, mivel náluk ők is önkéntesként jelennek meg. Ennek ellenére meg kell említeni, hiszen a jelzőrendszer működését támasztja alá. Új feladataikra való tekintettel az első félévben a kerület gyermekorvosait, védőnőit levélben tájékoztatták munkájukról, az együttműködés lehetőségeiről. Azóta már több esetben is jelezték a szülők, hogy a bejelentkezést elősegítette az egészségügyi szakember, az ő információik alapján jutottak el hozzájuk.

Szintén a **jelzőrendszer működését bizonyítja**, ám statisztikával ismételtelen nem alátámasztható az az eset, amikor a **pedagógus szóbeli rábeszélésére** jelentkeznek náluk a családok segítségre.

Új feladataik (logopédia, gyógytestnevelés, konduktív pedagógiai ellátás, iskola- és óvodapszichológiai koordináció, tehetség koordináció) és a gyermekvédelem között ritkán került sor kapcsolatfelvételle.

Éppen ezért gyermekforgalmukat statisztikai adataik között nem szerepeltetik. Hasonló okok miatt nem tudják adataikat összevetni a 2013-as évben e jelentésben is szereplő adatokkal, mivel csak az év első felére vonatkozóan lenne hiteles.

Sok-sok évre visszamenő, kialakult együttműködés volt azonban a nevelési tanácsadók és a FIOKA között. Ennek tapasztalatai az előző évekhez hasonlóak. A gyermekvédelemmel kapcsolatot tartó kollégáik tehát jellemzően a pszichológusok.

Legegyszerűbben a számok nyelvén tudják munkájuk nehézségét érzékeltetni: szeptember elsejétől kilenc pszichológusi státuszukból egyéb területeik pl. szakértői bizottság, koordináció, 4,5 főt vitt el, vagyis az előző tanévhez képest gyakorlatilag **lefeleződött a terápiás lehetőségeik száma**. Ennek ellenére elsőbbséget biztosítanak a gyermekvédelem területének és a lehető legrövidebb időn belül felveszik a kapcsolatot gyermekkel és családjával. A rendelkezésre álló adatok és a hagyomány szerinti összevetés tehát, mely nem tükrözi működésüket a már említett átszervezés és adatképzési módokból kifolyólag:

	2013	2012-2013	2013-2014
Nevelési tanácsadóban ellátott	1227		

gyerekek száma			
Ebből Helyi lakos	1150		
Beiskolázás előtti fejlettségi vizsgálaton részt vett gyerekek	124		
Pszichológiai/gyógypedagógiai vizsgálaton részt vett gyerekek		1191	975
Ebből fiú	704		
Ebből lány	523		
Önként (szülő) jelentkezett	700		
Iskola/óvoda/más intézmény által beutalt	527		

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi tagintézményében ellátott gyermekek száma korosztály szerint bontva

Gyermekek kormegoszlása	2013. év
3 év alatt	17
6 év alatti óvodás (iskola érettségi vizsgálat nélkül)	322
6-10 év	406
11-14 év	196
15-16 év	130
17 év és idősebb	173

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi tagintézményében megfordult gyermekek száma a probléma jellege szerinti felosztásban

	2013	2012-2013	2013-2014
Pszichológiai gondozás		241	180
Fejlesztőpedagógiai terápia		256	162

Gyermekpszichiátriai ellátás*	0		
Szülőkonzultáció	12		

*Gyermekpszichiáter -bár munkájára szükségük lenne-, jelenleg nincs alkalmazásban.

Az intézményben dolgozók remélik, hogy új intézményi felállásuk az együttműködés eddigi jó gyakorlatát megőrizte és hosszútávon hasonló hatékonysággal tudja alakítani kapcsolatait. **Átgondolás, átszervezés részükről a nyár folyamán biztosan lesz, melyhez emberi erőforrásra és tárgyi feltételekre egyaránt szükség van.** Alapvetően azonban nem a kapcsolat módján, hanem a **hatékonyságon szeretnének változtatni.** Minden nehézség ellenére igyekeznek munkájukat úgy alakítani, hogy gondjaikból a gyermekek a lehető legkevesebbet érzékeljenek.

6. A gyermekek napközbeni ellátása és átmeneti gondozása

6.1 Egyesített Bölcsődék

Bp. XV. ker. Önkormányzat Egyesített Bölcsődék - működési engedéllyel, Alapító Okirattal, Szervezeti és Működési Szabályzattal és helyi szabályzatokkal rendelkező intézmény. Gazdálkodással, működtetéssel összefüggő feladatait a Budapest Főváros XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ (a továbbiakban: GMK) és az Egyesített Bölcsődék közötti munkamegosztás és felelősségvállalás rendjéről szóló Munkamegosztási Megállapodás tartalmazza.

Ellátási területe: Rákospalota – Pestújhely - Újpalota.

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi, vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsőde feladata a 3 éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-lelki fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni gondozását, nevelését ellátó intézményként működő **Egyesített Bölcsődék** 7 tagintézményben látja el a gyermekeket. Férőhelyek száma: **670.**

Férőhelyek alakulása 2013. évben

Sorszám	Bölcsőde neve	Bölcsőde címe	Férőhelyek száma
1.	XV/1	1153 Budapest, Arany János utca 35.	46
2.	XV/2	1158 Budapest, Bezsilla N. utca 17.	40
3.	XV/3	1152 Budapest, Fő út 33.	80
4.	XV/5	1157 Budapest, Kavicsos köz 6.	140
5.	XV/6	1154 Budapest, Wesselényi utca 31.	84

6.	XV/10	1156 Budapest, Kontyfa utca 6.	140
7.	XV/12	1156 Budapest, Nádasztó park 1.	140
Összesen			670

Jellemzően a **januártól májusig terjedő időszakban a feltöltöttség és kihasználtság magasabb**, a nyári időszakban ezek a mutatók alacsonyabb értéket mutatnak, valamint szeptembertől egy alacsonyabb feltöltöttségről induló, de egyre növekvő kihasználtság jelenik meg.

A 2012. december 31-én beíratott gyermekek száma az előző évhez viszonyítva alacsonyabb, melynek feltételezett okai:

- a 2012. március 1-óta bevezetésre kerülő TAJ alapú online nyilvántartás a KENYSZI,
- a gondozási díj bevezetése kedvezőtlenül hat a beíratkozási kedvre,
- mivel a bölcsődés korú gyermekek száma az utóbbi években jelentős mértékben nem csökkent a kerületben, így valószínűsíthető, hogy kevesebb édesanya tud visszamenni dolgozni.

Összesítő statisztika a 2013. évről

Bölcsődék		Engedélyezett férőhely	Beíratott gyermekek száma (gondozási nap)	Gondozott gyermekek száma (gondozási nap)	Beíratott gyermekek %	Gondozott gyermekek %
1. sz.	Arany J. u. 35.	46	7225	5152	69,81	49,78
2. sz.	Bezsilla N. u. 17.	40	7310	5615	81,22	62,39
3. sz.	Fő út 33.	80	10187	7675	56,59	42,64
5. sz.	Kavicsos köz 6.	140	21404	15219	68,25	48,53
6. sz.	Wesselényi u.31-33.	84	14748	10386	78,38	55,20
10. sz.	Kontyfa u. 6.	140	19554	13321	62,35	42,48
12. sz.	Nádasztó park 1.	140	20510	15274	65,11	48,49
Összesen:		670	100938	72642	67,12	48,30

Összes gondozott gyermek a 2013. évben

Bölcsőde	Összes gondozott gyermek
XV/1-es bölcsőde, Arany J. u. 35.	64
XV/2-es bölcsőde, Bezsilla N. u. 17.	55
XV/3-as bölcsőde, Fő út 33.	79
XV/5-ös bölcsőde, Kavicsos köz 6.	175
XV/6-os bölcsőde, Wesselényi u.31-33.	119
XV/10-es bölcsőde, Kontyfa u. 6.	158

XV/12-es bölcsőde, Nádastó park 1.	155
Összesen	805

Az **Egyesített Bölcsődék alapvető célkitűzése** a magas szintű, a lakossági és szakmai igényeknek mind jobban megfelelő gondozói - nevelői munka biztosítása a kerület valamennyi bölcsődéjében. A bölcsődék rendelkeznek azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, melyek biztosítják a mindezt elősegítő magas szintű gondozó-nevelő munkát.

A **korszerű táplálkozásnak** megfelelő ételmezést biztosítják a két **központi konyhán** keresztül a gyermekek számára. A **speciális étkezést** (liszt, cukor, tej érzékeny stb.) igénylő gyermekek számára továbbra is a szükségleteknek megfelelő ételmezést nyújtják. A HACCP előírásainak betartását folyamatosan ellenőrzik minden konyhában. A takarékos gazdálkodás érdekében a mosdai tevékenységet két mosókonyha látja el.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek(SNI) korai fejlesztése**, fejlesztő felkészítése a **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény** bölcsődére vonatkozó átmeneti rendelkezése szerint - 96. § (5) bekezdés - **2012. december 31-ig folyhat bölcsődei gondozás-nevelés keretein belül.**

2013. január 1-től kizárólag külön erre a célra létrehozott köznevelési intézmény – Klebelsberg Intézményfenntartó Központ - irányításával végezhető.

Ennek értelmében 2013. január 1-től a bölcsőde a sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációját és rehabilitációját nem, kizárólag nevelését-gondozását végezheti.

Változatlanul **18 férőhely áll rendelkezésre a sajátos nevelést igénylő gyermekek számára 6 éves korig.** A Nádastó parki bölcsőde nyújt lehetőséget a szociális habilitációra, egy másfajta ingergazdag környezet megismerésére, nagyobb fokú önállósodásra. Az integrált fejlesztés, gondozás az egészséges gyermekek esetében a másság elfogadását és a toleranciát fejleszti, a szülők számára lehetővé teszi a munkavállalást, csökkenti a kirekesztettség érzését, tanácsot ad a sajátos nevelési igényű gyermek neveléséhez.

Éves viszonylatban **21 sajátos nevelési igényű gyermeket gondoztak, neveltek**, az elvárásoknak megfelelően. Szülői szervezés által **kutyaterápiát** tudtak biztosítani **heti egy alkalommal**. Nagy gondot fordítottak a szülőkkel való kapcsolattartásra. **Az év első felében a Klebelsberg Intézmény állandó gyógypedagógust és logopédust biztosított** a gyermekek korai fejlesztéséhez. Sajnálatos módon a **szeptemberben megalakult Pedagógiai Szakszolgálat ezt az óraszámot ez ideig nem tudta biztosítani**, így kérdésessé válik, hogy tud-e a törvényi előírásoknak megfelelően működni a korai fejlesztés. Korai fejlesztés esetén inkább habilitációról beszélünk, ami - eltérő fejlődésmenet esetén – a fejlődés útjára való ráhelyezést jelenti. Amikor egy kisgyermek lassabban fejlődik, a szülők gyakran hónapokat eltöltenek azzal, hogy rászánják magukat a segítségkérésre. Ebben az életkorban az idő azonban létfontosságú, hiszen az első életévek a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségűek.

Statisztikai mutatók a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásáról

Bölcsőde XV/12	Részleges integrációban felvehető gyermek	Beíratott gyermek száma (felvett)
2013. január	18	15
2013. február	18	15
2013. március	18	15
2013. április	18	15
2013. május	18	15
2013. június	18	15
2013. július	18	14
2013. augusztus	18	10
2013. szeptember	18	11
2013. október	18	13
2013. november	18	15
2013. december	18	15

Bővítették az óvodák és a bölcsődék kapcsolatát, a gondozási-nevelési gyakorlatok kölcsönös megismerésével, a nevelési folyamatok egymásra épülésének elősegítésével. A gyermekek - az óvodába kerülés előtt - a gondozónőkkel meglátogatták a leendő óvodájukat, az óvónők pedig a bölcsődékben ismerkedtek a gyermekekkel. A gyermekvédelmi feladatok területén a bölcsődék vezetői folyamatos kapcsolatot tartottak a jelzőrendszer többi tagjaival, a gyermekorvosokkal, a védőnőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal és a gyámügyi szakemberekkel. A rászoruló családok részére közös megbeszéléseken alakították ki a hatékony segítség formáit, eszközeit.

Négy intézményben sósobát üzemeltetnek, melyet a gyermekek **térítés mentesen** tudnak igénybe venni. A Somadrin Klímaoldat folyamatos párolgása során jelentősen emeli a helyiség relatív páratartalmát, serkenti a légzőszervek aktivitását, a hörgők öntisztulását, mely által csökken a nyálkahártya gyulladása. Gyerekeknek fél éves kortól ajánlott. Orvosilag bizonyított, hogy a rendszeresen sóbarlangba járó gyerekek ritkábban betegszenek meg, és hamarabb gyógyulnak. Az elmúlt évben kialakítottak egy mozgásszobával kombinált sósobát is. A mozgásszobában folytatott aktív mozgásos játék után a sós levegő intenzívebb hatást fejt ki.

2013-ban 31 gyermek felvételére került sor a gyermekvédelem munkatársainak, a jelzőrendszer tagjainak javaslatai alapján. Esetmegbeszéléseken 2013-ban nem vettek részt, de tájékoztatással, együttgondolkodással segítették a felmerült problémák megoldását.

Az egészségmegőrzés segítése érdekében minden bölcsődében figyelemmel kísérik a védőoltásokat. **Gondot fordítanak** a vitamin- és ásványi anyag kellő mennyiségű bevitelére. Gyermekfogászati prevenció terén fokozottan figyelnek a korszerű étkezési szabályok betartására, a cukorfogyasztás csökkentésére és a rágásra nevelésre.

Az Európai Unió elvárások nagyon szigorú követelményeket támasztanak a játszóudvarok, az udvari játékok megfelelőségével szemben. A 2013. évben növelték a játéktérrel, minden intézményben sor került új játékeszköz telepítésére.

A 2013. év során **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő** összesen **123** gyermek számára **ingyenes étkezést biztosítottak**. Alanyi jogon 50%-os étkezési kedvezményben **73** gyermek részesült. Tartós betegség miatt kedvezményezett **41** gyermek kapott kedvezményt.

2013. év során gondozott kedvezményezett gyermekek

Bölcsőde	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő(fő)	Tartós beteg (fő)	3 és több gyermekes (fő)	Nevelő szülő (fő)
XV/1-es bölcsőde, Arany J. u. 35.	13	0	9	0
XV/2-es bölcsőde, Bezsilla N. u. 17.	4	7	5	1
XV/3-as bölcsőde, Fő út 33.	10	3	4	0
XV/5-ös bölcsőde, Kavicsos köz 6.	28	12	11	0
XV/6-os bölcsőde, Wesselényi u.31-33.	12	0	13	1
XV/10-es bölcsőde, Kontyfa u. 6.	35	3	17	0
XV/12-es bölcsőde, Nádastó park 1.	21	16	14	0
Összesen	123	41	73	2

Folyamatosan működnek a **Bölcsődei Érdekképviseleti Fórumok**, amelyeknek tagjait a szülők választják meg. Az új tagok tájékoztatást kapnak az érdekvédelmi fórum szervezeti működési szabályzatáról, a bölcsőde munkájáról. Az eddigi tapasztalatok szerint a fórumok eredményesen támogatják a bölcsődei munkát. A Fórumokon értékelik az elmúlt idő munkáját, feladatok teljesítését, problémák megoldását.

Az Egyesített Bölcsődék szervezeti szinten öt évre szóló szakmai program szerint dolgoznak. Az egyes bölcsődei részlegekben az egyéni és helyi sajátosságokat figyelembe véve, **évente kiegészítő szakmai program készül**, melyek minden évben felülvizsgálatra kerülnek.

A bölcsődékből 2013-ban sajnálatos módon **forráshiány miatt** nem tudtak részt venni kreditpontos továbbképzésen, - a közalkalmazotti fizetésükből- nem tudták kifizetni a továbbképzések tanfolyami díját. A Társadalmi Megújulási Operatív Program térítésmentes, kreditpontos továbbképzésén 1 fő vett részt, 2 fő nyert lehetőséget 2014. év február havában olaszországi bölcsődei gyakorlatra. Céljuk a magas színvonalú szakmai munka megtartása, ezért házi továbbképzéseket minden intézményben rendszeresen tartanak.

2013. évben végzettséget szerzett dolgozók

- főiskolai tanulmányait befejezte, nyelvvizsga hiányzik: 3 fő
- felsőfokú képesítést szerzett: 5 fő

2014. évben tanulmányokat folytatók:

- főiskolán: 2 fő
- gimnáziumban: 1 fő

Az elmúlt évig a gyermekvédelmi feladatok területén a bölcsődék vezetői folyamatos kapcsolatot tartottak a jelzőrendszer többi tagjaival, a gyermekorvosokkal, a védőnőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal és a gyámügyi szakemberekkel. **A rászoruló családok részére közös megbeszéléseken alakították ki a hatékony segítség formáit, eszközeit.** A gyermekek érdeke azt kívánja, hogy intenzív szinte **napi szintű legyen a kommunikáció** a védőnői szolgálattal (sajnos már nem feladatuk a bölcsődék látogatása), a pedagógiai szakszolgálattal (kicsit nehézkesen indult, még friss a kapcsolatfelvétel) és az óvodákkal. Továbbra is **kapcsolatot tartanak** a fővárosi bölcsődékkal, negyedévente konzultációra összeülnek a vezetők és szaktanácsadók.

Hagyományaikhoz híven ebben az évben is minden bölcsődében megtartották ünnepeiket, melyekbe lehetőségeik szerint bevonták a szülőket is. Új kezdeményezésként a központi bölcsődében a **Mikulás ünnepségre** alkalomhoz illő, a gyermekek korának és fejlettségi szintjének megfelelő mesét jelenítettek meg a kisgyermeknevelők a gyermekek örömére.

A korosztályra jellemző, hogy a **fejlődését leginkább a szabadjáték segíti.** Több intézmény rendszeres látogatója zenei foglalkozásával egy kisgyermek zenei foglalkoztató. Szerveztek még bábelőadásokat, egészségnapot, kézműves foglalkozásokat. A családi nevelést támogató, alapfeladataikon felüli vállalt feladataikat ebben az évben is teljesítették.

További terveik között szerepel, a bölcsődék népszerűsítése, szolgáltatásaikról tájékoztató anyagok készítése.

- Időszakos gyermekfelügyelet.
- Játszócsoporthoz.
- Nyújtott nyitva tartás.
- Zenecsoporthoz.
- Sószoza rendelkezésre bocsátása a délutáni időszakban.
- Baba – mama klub.
- Tanácsadás, segítő beszélgetés.
- A környezettudatos életmódra nevelés.
- Egészségnevelés a bölcsődében.

A XV. kerületben 1994-óta működött a **házi gyermekgondozónői szolgálat** bölcsődei keretek között, 2006. január 1-től a **2 gondozónői státuszt átszervezték az Egyesített Szociális Intézményhez.** 2006-ban ki kellett dolgozni a Gyermekvédelmi törvény alapján kötelezően ellátandó **házi gyermekfelügyelet** működési szabályzatát és tárgyi-személyi feltételeit. Ez megtörtént és attól kezdve 2 gondozónői státusz állt a családok rendelkezésére – **gyermekfelügyelet céljára. Az előkészítő tárgyalások szerint ez a tevékenység 2014. évtől újból az Egyesített Bölcsődék feladatává válik.**

A 2013. évben megkezdett felújítási és korszerűsítési munkákat mindenképpen folytatni szükséges, mert az épületek régiek, működtetésük gazdaságtalan. A nyílászárók cseréjére, a fűtésrendszer korszerűsítésére, a víz- és csatornahálózat javítására, a gázvezeték hálózat javítására, további vizes blokkok felújítására van szükség.

Cél, hogy a XV. kerület bölcsődéi a továbbiakban is családbarátok, a lakosság igényeit, a szakma és a fenntartó elvárásait teljesíteni képes intézmények maradjanak. Mindehhez elengedhetetlenül szükséges a biztonságos működés megteremtése, az optimális személyi és tárgyi feltételek biztosítása, melyek magas szintű szakmai eredményeket hoznak és együttesen szolgálják a kerület lakosságának igényeit és érdekeit.

6.2 Családi napközi

A XV. kerületben - **magánvállalkozás keretében** - 2013-ban három **családi napközi** működött. A családi napközök országos módszertani feladatellátását 2011. július 29-től törvényi felhatalmazás alapján az **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet** végzi külső szakértők bevonásával. A működési engedélyek kiadásával és az ellenőrzésével pedig a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal foglalkozik.

6.3 Oktatás-nevelés

A **2012/2013-as tanévben** a XV. kerület **általános iskoláiban 3 757** gyermek, **középiskoláiban 1.552** fiatal tanult. A gyermekek **napközbeni ellátása**, felügyelete érdekében az óvodákban és az általános iskolákban az alábbiak szerint alakult a gyermekek létszáma (tanév):

Ellátottak száma (év/fő)

Tanév	Óvodások létszáma	Általános iskolások létszáma	Középiskolások létszáma	Összesen
2009/2010	2.319	4.346	1.849	8.514
2010/2011	2.318	3.540	1.930	7.788
2011/2012	2.288	3.990	1.711	7.989
2012/2013	2.200	3.757	1.552	7.509

Ellátotti létszám (év/fő)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Napközis ellátás	1 162	1 327	1 417	1 410
Tanulósobai ellátás	86	225	104	214

Iskolaotthonos ellátásban résztvevők száma (fő)

Év	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Iskolaotthonos ellátásban résztvevők	874	936	908	965

A **nyári szünyidőben** történő gyermekfelügyelet keretében az önkormányzat **nyári napközis tábort** üzemeltet, ahol színvonalas, gazdag programok mellett a kerületi gyermekek tölthetnek el több - kevesebb időt a **Szántóföld úti napközis táborban**. Az elmúlt évben is volt olyan gyermek, aki pár napot tartózkodott a táborban, de volt számos olyan, aki a nyitva tartás teljes időtartama alatt ott volt.

Napközis táborban lévő gyermek száma

Év	2012	2013
Fő	425	470

A nyári napközis tábor mellett, az **önkormányzat által fenntartott táborokban** 2013-ban **1424** fő, (2012-ben 1.648 gyermek) nyaralhatott/táborozhatott.

Bernecebarátiban 526 gyermek, míg **Siófokon 439** gyermek táborozott. Az **erdei iskolában 460** fő tartózkodott.

Ezen kívül a nevelési – oktatási intézmények, a sportegyesületek, művelődési intézmények és a **civil szervezetek** által szervezett táborokban 2013-ban **4200** (2012-ben 4.272) fő táborozhatott. Szinte minden táborozás jelentős önkormányzati támogatással valósult meg.

7. Gyermek átmenei gondozása

7.1 „Aranyhíd” Gyermek Átmenei Otthona

A gyermek átmenei gondozása érdekében az önkormányzat - a *helyettes szülői ellátás* biztosítására - a XX. kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződést, míg a *gyermek átmenei otthoni ellátására* szerződéssel rendelkezik Újpest Önkormányzatával **8 férőhelyre**.

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmenei Otthona 2001. évtől a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti ellátások egyik formája keretében, a Gyermekvédelmi törvény alapján működik. Az intézményt Újpest Önkormányzata tartja fenn – de ellátási szerződéssel gondoskodik a XV. kerület gyermekeiről is.

A Gyermek Átmenei Otthona az 1997. évi XXXI. tv. (Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) szerint olyan családban élő 0 – 18 éves korú gyermekek befogadására teljes körű ellátással, aki nevelése átmenetileg valamilyen ok miatt családon belül nem megoldható, illetve átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradtak vagy veszélyeztetett élethelyzetben vannak.

2013. évben a Gyermek Átmenei Otthona 0 – 18 éves korú gyerekeket fogadott. 24 fő gyermek átmenei gondozását tudta ellátni, két csoportban.

Az átmenei otthon személyi feltételei a jogszabályban előírtaknak megfelelnek. A két csoport – 12-12 gyermek – összesen 24 gyermek ellátását 13 felnőtt látja el megfelelően a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletnek.

2013. évben a munkaerő fluktuáció nagy volt az intézményben. A távozott dolgozók pótlása nehézségekbe ütközött, jelenleg 3 státusz feltöltése van folyamatban. Az átmenei otthonban dolgozók valamennyien rendelkeznek az előírt szakképesítéssel. Személyi és tárgyi feltételeik megfelelnek a törvényi kötelezettségnek, az előírt létszámmal dolgoznak.

A 2013-as évben is **fő feladatuknak tekintették** a tartalmi munka színvonalának emelését, a szabadidős tevékenységek és a gondozói munka minőségének emelését, valamint a családgondozói feladatok maximális teljesítését. Szabadidős programot szerveztek a Hajógyári, a Szűnyog, és a Margit-szigetre. Sétáltak a Városligetben, ellátogattak Aquincumba. Ügyességi versenyeket, sportnapokat, klubdelutánokat szerveztek. Nehézségeik ellenére a szülőkkel való kapcsolat az elmúlt években tartalmasabbá vált.

Az iskolák, óvodák gyermekvédelmi felelőseivel, osztályfőnökeivel, a XV. kerület gyermekjóléti központjával kapcsolattartásuk kiegyensúlyozott és tartalmas volt. Legfontosabb célkitűzésük a stabilitás és egy jó szakmai team kialakítása.

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona 2013-as évben is ellátta az ellátási szerződés alapján a XV. kerületi Önkormányzat arra rászoruló gyermekeit. Az átmeneti otthon a gyermekvédelmi törvény szellemében olyan családok gyermekeit fogadta, akik **krízishelyzetbe kerültek, életvezetési problémákkal küzdenek, vagy az egyedülálló szülő hosszabb kórházi kezelésben vett részt.**

A 2013-as évben a XV. kerületből 25 fő ellátott gyermek volt. Ez a létszám az átmeneti otthonban ellátott **60 főnek a 42%-a** (2012-ben a 72 főnek a 49% -a)volt. A XV. kerületi gyermekekre eső gondozási napok száma: 2013-ban **2670** nap volt. Az intézmény gondozási napja 2013-ban **5 840** nap, míg 2012-ben 6432 nap. Gyakoriak a lakhatási problémából adódó kríziselhelyezések, a két illetve három gyermek (testvérek) azonos időben történő elhelyezése.

XV. kerületi ellátottak száma (fő/nap)

Év	2010	2011	2012	2013
Naptári nap	365	365	366	365
Gondozási nap	1 711	2 852	3 137	2 670
Férőhely	8	8	8	8
Férőhelyek Kihhasználtsága	4,69	7,81	8,57	7,32
Fő	24	31	25	25

2013. évben az intézménybe kerülés okai:

Szülők életvezetési problémái:	13fő (22%)
Szülők egészségi problémái:	-
Gyermek egészségi problémái:	-
Szülők szenvedélybetegsége:	-
Gyermek szenvedélybetegsége:	-
Lakhatási probléma (összesen):	17 fő (28%)
- Kríziselhelyezés:	16 fő
- Hajléktalanná válás:	1 fő
- Elégtelen lakhatási körülmények:	-
Bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki):	1 fő (2%)
Szülő, vagy gondviselő indokolt távolléte:	10 fő (17%)
Családi konfliktus:	2 fő (3%)
Anyagi probléma:	-
Gyermek magatartási problémája:	17 fő (28%)
Gyámi tisztség megszűntetése:	-

2013. évben az intézménybe kerülést kezdeményezte:

Szülő:	1 (2%)
Gyermek:	2 (3%)
Más intézmény (összesen):	57 (95%)
- Oktatási intézmény:	-
- Egészségügyi intézmény:	-
- Hatósági kezdeményezés:	1 (2%)
- Gyermekjóléti központ:	55 (96%)
- Más szociális intézmény:	1 CSÁO (2%)

2013. évben az intézményből kikerülés okai:

Szüleihez hazakerült:	36 fő (60%)
Más hozzátartozóhoz került:	-
Gyermekvédelmi szakellátásba került:	6 fő (10%)
Nagykorúvá vált:	-
Egyéb helyre került:	-
Még bent maradt:	18 fő (30%)

2013. évben az Otthonban töltött idő:

Ideiglenes gondozásban részesült: 4 fő (7%)
 0-3 hónap: 32 fő (53%)
 4-6 hónap: 13 fő (22%)
 7-10 hónap: 9 fő (15%)
 11-12 hónap 2 fő (3%)

Gondozottak száma (év/fő)

Év	2010	2011	2012	2013
Gondozottak száma	37	57	72	60

7.2 Családok Átmeneti Otthona (1152 Bp. Aporháza u. 62.)

A családok-, illetve a gyermekek átmeneti gondozását a **Szociális és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott szociális gondozási központ biztosítja**, a XV. kerület Önkormányzatával kötött **ellátási szerződés szerint**. A Szociális és Rehabilitációs Alapítvány által működtetett családok átmeneti otthonaiban igénybe vehető ellátás célja a családban nevelkedő gyermek(ek) egészséges testi-lelki fejlődését veszélyeztető körülmények elhárítása, rendezése. Az ellátás feltétele, hogy a szülők vállalják az együttműködést átmenetileg fennálló életvezetési problémáik megoldásában. Az átmeneti otthonba a szülő(k) kérésére, egy részletes helyzetfelmérő beszélgetést követően **kerülhetnek be a családok**, illetve amennyiben az indokolt az intézmény családgondozói ún. előgondozásban is részesítik a jelentkezőket (ez a gondozási együttműködés olyan formája, amely megelőzi a bekerülést).

Az **Aporháza utcai Integrált Intézményben 2** gyermekvédelmi intézmény működik, amelyben egy **21** családos férőhelyen nyújtják az ellátást (a „Szivárvány” Családok Átmeneti Otthonába **11** családot tudnak ellátni, a „Fészek” Családok Átmeneti Otthonába pedig **10** családot tudnak befogadni). A XV. kerületi családoknak emellett lehetőségük van még **14**

darab ún. kiléptető lakásban is igénybe venni az ellátást. A kiléptető lakások olyan külső intézményi férőhelyek, amelyek önállóbb életkörülményeket biztosítanak a családoknak, ugyanakkor ezen ellátás igénybevételének is alapvető feltétele a megfelelő gondozási együttműködés. Az átmeneti otthonok *maximum 12 hónapig* tudják befogadni a családokat, amely időtartam *indokolt esetben 6 hónappal meghosszabbítható*.

A családok többféle módon juthatnak el az intézményhez: vagy saját maguk értesülnek erről az ellátási formáról, vagy valamelyik társintézmény javaslatára keresik fel a Szociális és Rehabilitációs Alapítványt. ***A családok átmeneti otthonai a XV. kerület egyéb szociális és gyermekvédelmi intézményeivel együttműködve végzik a rászoruló családok segítségét.***

Rendszeres az együttműködés az intézmény és a főváros XV. kerületének Önkormányzata, a „Fióka” Gyermekek- és Ifjúságléti Központ, a Családsegítő Szolgálat, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintézménye (Nevelési Tanácsadó), a Védőnői Szolgálat, valamint a XV. kerület nevelési és oktatási intézményei között.

A családgondozók lehetőség szerint már a beköltözés előtt kialakítanak egy együttműködést a jelentkezőkkel, ez az ún. előgondozás. Az együttműködés ezen fázisának célja az intézményi létre, a gondozási együttműködésre való felkészülés, az együttműködés lehetséges kereteinek tisztázása (miben kér segítséget a kliens, miben tudnak neki segíteni). A gondozás időtartamának lejártát követően egy utánkövetési időszak következik, ez az ún. utógondozás. Az utógondozás célja annak elősegítése, hogy az elért eredmények tartósan fennmaradhassanak, vagyis a kiköltözött lakó tartósan képes legyen az önálló életvitelre.

A XV. kerületi ellátási szerződés keretében ellátottak számának alakulása az elmúlt években (Családok Átmeneti Otthona – Integrált Intézmény)

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
ellátott családok száma	61	63	51	74	80
ebből felnőtt	97 fő	103 fő	82 fő	134 fő	144 fő
gyermek	115 fő	123 fő	110 fő	160 fő	167 fő
ellátást igénylő családok száma összesen	194	225	201	214	230
ebből felnőtt	n. a.	n. a.	84 fő	375 fő	405 fő
gyermek	n. a.	n. a.	117 fő.	455 fő	469 fő
védelembe vett gyermekek*	12 fő	13 fő	26 fő	5 fő	9 fő
szakellátásba került gyermekek	1 fő	0 fő	2 fő	1 fő	4 fő

* A védelembe vett gyermekek száma az összes intézményben ellátott gyermekekre vonatkozik, tehát van akinél már a beköltözés előtt megtörtént a védelembe vétel.

A fenti számsorokból látható, hogy mind az intézményi ellátást igénylők száma, mind a Családok Átmeneti Otthonaiban ellátottak száma az előző évekhez képest némi emelkedést mutat. Ez a tendencia nem csupán a kerületben tapasztalható, hanem országos szinten is,

amelynek háttérében az évről évre mélyülő szociális problémák és az átmeneti gondozásra szoruló családok csökkenő életszínvonala áll.

Az intézmény munkatársai a gyermekekkel kapcsolatos problémák közül az alábbiakat tapasztalták leggyakrabban:

- *szülő-gyermek közötti kapcsolati probléma,*
- *az intézmény és a szülő közötti együttműködési probléma,*
- *szülők közötti kapcsolati problémák,*
- *szülők életvezetési probléma,*
- *anyagi problémák,*
- *lakhatási problémák.*

A **leggyakoribb intézkedési formák** a családtagoknak nyújtott tanácsadás, illetve családi konzultációk, segítő beszélgetések voltak, de rendszeres a gyermekjóléti szolgálatnak történő telefonos, illetve írásos jelzés is. Az elmúlt évekhez képest 2013-ban is jelentősen kevesebb gyermekvédelmi intézkedésre volt szükség. A korábbi növekvő tendencia az elmúlt évben megfordult, így csökkent a védelembe vett és a szakellátásba került gyermekek száma is. Miután nagyobb volumenű pozitív változások sem az ellátottak szociális helyzetében, sem társadalmi státuszában nem következtek be az előző évekhez viszonyítva, így feltételezzük, hogy ennek a tendenciának a gyermekvédelmi társintézményekkel kialakított jó együttműködésük állhat a háttérében.

Az elmúlt két évben ennek ellenére sajnos tovább mélyültek a kifejezetten szociális jellegű problémák, amelyek eddig nem tapasztalt kihívások elé állítják a gyermekvédelmi rendszer egészét. A gyermekvédelmi problémák háttérében az esetek jelentős részében a családok megélhetését, vagy egyre inkább a túlélését, fennmaradását veszélyeztető körülmények állnak. Itt elsősorban a munkába állás nehézségeit tudják említeni, amely értelemszerűen közvetlen hatással van a család öfenntartási és önálló életvezetési képességére is. A munkavállalási problémák sokféle negatív hatással járnak:

- *a szülők kénytelenek feketemunkát vállalni, amely tovább növeli életkörülményeik bizonytalanságát, tervezhetlenségét, illetve a kiszolgáltatottságot (sok esetben nem fizetik ki a munkabérüket, ilyenkor nincs lehetőség a jogorvoslatra),*
- *a családok elvesztik önerejű motivációikat, hospitalizálódnak,*
- *nő a családon belüli feszültség és ennek következtében a konfliktusok is kiéleződnek,*
- *deviáns szülői mintákat közvetítenek a családban nevelkedő gyermek felé,*
- *az átmeneti gondozás időtartama jelentősen kitolódik stb.*

Azt tapasztalják, hogy jelentősen nőtt azoknak a száma, akik úgy vesztik el lakhatásukat, hogy jelentős, **millió nagyságrendű tartozásokkal rendelkeznek** (díjhátralék, vagy banki hitel). Az intézményeikben lakók között a korábbi évekhez képest megnőtt azoknak a száma, akiknél a **gondozási cél már nem a lakáscélú megtakarítás,** illetve a jövő tervezése, hanem a felhalmozódott tartozások kezelése, törlesztése, annak érdekében, hogy a szülők legalább a legális munkavállalásra képesek legyenek, és ne vigye el keresetük jelentős részét az adósságok bírósági úton történő behajtása. Az esetek egy részében erre sajnos nincs sok esélyük, mert a lakhatás elvesztését követően ezekre a tartozásokra már a díjhátralék kezelő programok támogatásai sem vehetők igénybe, a hitel tartozások esetében pedig egyáltalán nincsenek támogatások.

Egy gyermekek átmeneti gondozását végző intézmény kevés eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy a gyermek veszélyeztetettségének átmeneti megszüntetésén túl az egész család életkörülményein javítani tudjon. Éppen ezért úgy gondolják, hogy ha nem csak asszisztálni

szeretnék a negatív társadalmi folyamatokhoz, hanem **hatékony segítséget kívánnak** nyújtani ellátottjaiknak, akkor a komoly anyagi korlátok ellenére is bővíteni kell szolgáltatásaik körét. Ennek érdekében a 2013. évben több pályázati program megvalósításán dolgozott alapítványuk azzal a céllal, hogy olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyek egyrészt a szülők számára a gyermekek nevelésében nyújtanak segítséget, másrészt a munkaerő-piaci kompetenciák erősítését szolgálják.

2012. novemberében indult, és 2013 júniusában lezárult a **Magyar Ökumenikus Segélyszervezet „Tandem” pályázati programja**, melyet kettős célkitűzéssel indítottak. Egyrészt az **intézményeikben lakó gyermekek fejlesztését tűzték ki célul, másrészt korábbi munkaerő-piaci programjuk szolgáltatásait kívánták bővíteni.**

A gyermekek fejlesztéséhez egy fejlesztőpedagógust is bevontak a projektbe, akinek bérét a program költségvetéséből finanszírozták. A fejlesztés a családgondozás szerves részeként valósult meg, ezzel az volt a céljuk, hogy ez a módszertani eszköz ne csak átmenetileg legyen része a szakmai profilnak, hanem hosszabb távon is beépülhessen a szolgáltatási körükbe.

Az Integrált Intézmény férőhelyein ellátott gyermekek rész képességeinek felmérését követően egy szakmai stáb javaslata alapján történt a **programba bevont gyermekek kiválasztása**. A leggyakoribb rész képesség zavarokat az alábbi területeken tapasztalták: **beszéd-készség, grafomotorika, auditív memória, beszédprodukció, időbeli tájékozódás és szociális készségek** (a felmérések emellett más rész képességeket is vizsgáltak). A rész képességek hiányosságai, zavarai következtében ezek a gyerekek elmaradtak korosztályukhoz képest a tanulmányaikban és súlyos **hiányosságok mutatkoznak** szociális készségeikben is. A programba összesen **23** gyermeket vontak be és látványos eredményeket értek el már ez alatt a rövid idő alatt is (átlagosan 10 alkalommal történt fejlesztés minden gyermek esetében, egyéni vagy csoportos formában). A gyerekek szinte mindegyikénél jelentős javulás állt be az adott rész képességben. Közülük 22-en teljesítették az alkalmakat, a 22 gyermek közül 20 gyermek ért el minimum **30%-os fejlődést** legalább az egyik fejlesztett rész képesség területén.

A program egyik programeleme, a MesÉd (Mesélő Édesanyák) program volt, amelynek keretében a szülőket tanítják meg arra, hogy hogyan lehet gyermeküknek mesét olvasni, segítve ezzel a gyermek lelki fejlődését és erősítve a családi kohéziót. Tapasztalataik szerint az átmeneti otthonokban lakó szülők nagy része alacsony iskolai végzettsége miatt olyan alapvető képességeknek van híján, mint az olvasás, a számolás, ezért ezen képességeikben megerősítve őket egy 12 alkalmas programsorozat keretében támogatták a szülői kompetenciáik fejlődését. A programokon résztvevő szülők minden alkalommal egy-egy mesekönyvet is kaptak ajándékba, így a program végére egy 12 db-os mesekönyv-gyűjteményt tudhattak magukénak. A programba természetesen mesélő édesapákat is bevontak.

A munkába állást segítő programelem keretein belül együttműködést építettek ki más kerületi szervezetekkel, cégekkel (MUFTI, Palota-15. Kft, Répszolg Nonprofit Közhasznú Kft stb.) lakóik munkába állásának elősegítése érdekében. Egy átfogó kérdőíves adatfelvétel révén létrehoztak ellátottjaik munkaerő-piaci adottságairól egy adatbázist is, amelynek segítségével célzottan tudnak munkalehetőségeket, vagy képzéseket közvetíteni a programba bevont álláskeresőknek.

A pályázat keretében együttműködést kötöttek egy másik civil szervezettel, a Brand Alapítvánnyal is, akikkel egyes programelemeket közösen valósítottak meg az Aporháza utcai intézményükben. A program szolgáltatásai az alábbiakból álltak: pályáorientációs felmérés,

egyéni konzultáció, csoportos tréning, munkajogi tanácsadás és képzés (pl. számítógépes ismeretek oktatása).

A munkaerő-piaci tréninget 16 fő fejezte be sikeresen, akik pozitív attitűdváltozáson mentek keresztül saját sikerélményeik következtében.

Az elmúlt év során részesei voltak a kerületi összefogással megvalósításra kerülő TÁMOP-5.3.3. pályázati programnak, amely 2012-ben indult és 2014. tavaszán zárul majd. A projekt célja, hogy a XV. kerület közterületein élő hajléktalan emberek számára nyújtson komplex segítséget, úgymint bentlakásos intézményi ellátást, szociális munkát, majd később lakhatási támogatást is.

A projektet a XV. kerületi Egyesített Szociális Intézménnyel, illetve az Újpalotai Családsegítő Szolgálattal közösen valósították meg. A program során az általuk működtetett Aporháza utcai Hajléktalan Rehabilitációs Intézmény férőhelyein is fogadtak a XV. kerületből hajléktalan férfiakat. A projekt zárásáig 21 közterületen élő hajléktalant segítettek albérletbe vagy más egyéb támogatott lakhatási formába.

Az elmúlt évben lakóik közül 10 család és 1 hajléktalan férfi jutott önkormányzati bérlakáshoz. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt évben a Családok átmeneti Otthonai ellátottjainak 12%-a tartósan tudta rendezni lakhatását. Az ország egészében problémát jelent a szociális bérlakás-piac hiánya, vagy az annak súlyos hiányosságából következő tömeges méretű lakástalanság, így véleményük szerint az intézményeikből lakáshoz jutók 12%-os aránya komoly szakmai sikernek tekinthető.

A XV. kerület Önkormányzatával kiépített együttműködés külön sikerének tartják, hogy 10 családból 8 család lakásproblémája a kerületi Önkormányzat lakáskiutalása révén oldódott meg. (2 család más fővárosi kerületből kapott lakást) és a tavalyi évben 1 hajléktalan férfi számára is megnyílt az út a lakáshoz jutás terén, ami óriási motiváló erő lehet a jövőben az egyedülálló hajléktalanok számára.

A tavalyi évben a XV. kerület Önkormányzata döntést hozott arról is, hogy külső férőhelyekként működtetett ún. **kiléptető lakás kontingensükből** addig saját költségükön bérelt 3 ingatlan helyett a kezelésükbe adott 3 önkormányzati bérlakást, ami közel évi **2 millió forinttal csökkentette az alapítvány ellátással kapcsolatos költségeit.**

Az állami támogatás 2013. évben ismét **nem emelkedett**, a lakossági energiaárak csökkentése sem érintette intézményeiket, az energiaszolgáltatók díjai tovább emelkedtek, s az ellátottak egy része sem tudott térítési díjat fizetni, mivel több hónapon át jövedelem nélkül maradtak. Mindezen körülmények további nehézségeket jelentettek az intézmények fenntartását illetően, melyek különös mértékben felértékelik a kiléptető lakások fenntartásának költségeit csökkentő önkormányzati segítséget. A fentiekben túl az **Önkormányzat részéről az ellátáshoz nyújtott támogatás növelése nagy segítséget jelentett az intézmény és a szolgáltatások színvonalának fennmaradásának érdekében.**

Bővült a gyermekekkel foglalkozó szakemberek száma intézményükben, ezzel együtt többféle korrepetálás, szabadidős tevékenység valósult meg a régi bevált kézműves foglalkozások mellé új elfoglaltságokat találtak gyermekeiknek, amelyek középpontjában a közös játék, a fejlesztés volt. A **Mágnes program** keretében fejlesztő pedagógus foglalkozott a gyermekekkel.

A kerületi családok ellátásának érdekében kialakult szoros munkakapcsolat (lakásügyi munkacsoport), az önkormányzat és az ellátó intézmények között lehetővé tette, hogy az

otthonukat elvesztett családokban élő gyermekek az intézményi elhelyezés segítségével együtt maradhassanak a szülőkkel. Az intézményben a családokkal történő szakmai munka segítségével feltárhatóvá váltak azok a problémák amelyek a kilakoltatást közvetve előidézték és a segítségnyújtás is e problémák megoldására, a gyermekek családban tartására fókuszált.

Az önálló, tartós lakhatás lehetőségének elérésében változatlanul a legnagyobb problémát a munkába állás jelenti, annak ellenére, hogy 2013. évben az ellátott felnőtt családtagok jelentős része közmunka jóvoltából munkajövedelemmel rendelkezett.

Még mindig **rendkívül magas a bejelentés nélkül munkát végzők száma**, akik ily módon a legkiszolgáltatottabbak a munkaerő-piacon, gyakran nem fizetik ki őket, a legkisebb probléma vagy megrendelés-kiesés esetén könnyen elküldik őket bérük megfizetése nélkül, betegség esetén nem jutnak társadalombiztosítási ellátáshoz, a nők nem jutnak hozzá a gyed-hez, csak az alacsonyabb összegű gyes-hez. Különösen az egyedülálló, kisgyermekes szülők esetében gyakori, hogy csak a gyermekek kapcsolatos jövedelemmel és családi pótlékkal rendelkeznek, amely a hosszú távú lakhatási megoldások megtalálását szinte lehetetlenné teszi.

A **Tandem-Mágnes-program** keretében készült felmérés szerint az ellátott felnőtt családtagok 81 %-a 8 általános iskolát vagy kevesebbet végzett, 15 % a szakmával rendelkezők aránya, - közülük azonban több, mint 5 % azoknak az aránya, akik soha nem dolgoztak a szakmájukban - 2-3 % az érettségivel és szakmával rendelkezők aránya, és mindössze 2 fő rendelkezett felsőfokú végzettséggel, ebből egy fő felsőfokú szakmai végzettséggel, egy fő egyetemi végzettséggel. A bekerülés közvetlen oka jellemzően a jövedelem-nélküliség volt, az ellátottak közül egyetlen fő sem akadt, aki ne lett volna tartósan munka nélkül.

A felnőtt korú ellátottaknak csak mindössze 14 %-a ért a számítógép használatához, de a felhasználói szintű ismeretekkel csak 3 % rendelkezik és összesen 2 fő bír magasabb szintű ismeretekkel e téren. Idegen nyelven az ellátottak 7 %-a beszél, de mindössze 2 fő rendelkezik a tudást igazoló bizonyítvánnyal.

Ezek a statisztikai adatok is igazolják, hogy az ellátórendszerben élő felnőttek számára **átfogóbb programot kell készíteni**, ahhoz hogy jobb esélyekkel induljanak a munkaerő-piacon, egyúttal azt, hogy a gyermekek esetében nagyobb hangsúlyt kell kapnia annak, hogy a nyolcadik osztály befejezését követően ne morzsolódjanak le az iskolákból, továbbtanuljanak, piacképes szakmát tanuljanak és a legjobb képességűek felsőfokú tanulmányokat folytassanak.

A2014. évben szakmai programjaikkal ennek a célkitűzésüknek a mentén szeretnének haladni. Hosszabb távon tervezik egy nagyobb szabású és kapacitású munkaerő-piaci program beindítását, valamint a kerületi társintézmények bevonásával egy olyan szakmai program megvalósítását, amely a XV. kerület hátrányos helyzetű családjaiban nevelkedő, fiataljainak segítségét célozza

Több, mint egy éve tárgyalnak egy olyan emelt szintű intézmény létrehozásáról, amely lehetővé tenné, hogy komplex szakmai segítséget rendeljenek azokhoz a tipikus problémákhoz, amelyeket itt említettek, mivel az új intézmény a családok privát környezetének megtartása mellett lehetővé tenné oktatás és tanműhely működtetését, amely ha nem is vet véget egy csapásra e problémáknak, lehetővé tenné a szemléletváltást mind az ellátottak, mind a szakmai működtetők tekintetében, ezen túlmenően rendelkezésére állna az általuk ellátottakon kívül a kerület lakosai számára is. Ugyanakkor az is céljuk ezzel, hogy

egy olyan szociális vállalkozást hozzanak létre, amelynek bevételeit az alaptevékenységre visszaforgatva stabilabb működést tenne lehetővé az intézményeik számára. Rengeteg munka volna még az Aporháza utcai intézmény állapotának fenntartását illetően is.

Jogszályi változások miatt számos olyan teendőjük van, amelyeket 2014. májusáig el kell végezniük ahhoz, hogy a továbbiakban is közhasznú szervezetként működhessenek, így például az ellátási szerződés módosítása.

8. Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok

Az önkormányzati alapellátásba, a gyermekvédelmi feladatok megvalósítása érdekében - együttműködési megállapodás keretében - a **Szociális és Rehabilitációs Alapítvány** kapcsolódott be, amely a hajléktalan családok átmeneti otthoni ellátását vállalta át. Az alapítvány a szerződésben előírt kötelezettségét 2013-ban is teljesítette. Az erről az évről szóló beszámolójukat az önkormányzat illetékes bizottsága megtárgyalta és elfogadta.

Önkormányzatunk a civil szervezeteket pályázat útján anyagilag is támogatja és támogatások elosztását szabályozandó - 4/2011 (II.22.) civil szervezetek pályázati önkormányzati támogatásáról szóló helyi rendelet formájában - kialakította a civil stratégiáját.

2013-ban is több olyan civil szervezet kapott anyagi támogatást, amelyik a kerületi fiatalok, gyermekek szabadidős programjai szervezéséhez, egészségük fenntartásához kapcsolódik. A támogatott alapítványok hátrányos helyzetű gyermekekkel, családokkal foglalkoznak a saját céljaik keretein belül.

2013-ban a XV. kerületi Önkormányzattól az alábbiakban felsorolt alapítványok, egyesületek kaptak támogatást felhasználási témakörönként maximum 250.000 forintot:

Szervezet neve	Támogatási Összeg (Ft)	Támogatott cél	Kateg.
CORTEX Alapítvány az Agysérültek Rehabilitációjáért	250.000	Cortex alapítvány betegei részére tábor szervezése 2013. augusztus és szeptember hónapban	C/II.
Drogprevenációs Alapítvány	200.000	Két szakmai fórum rendezése a kerületünkben; egészségügyi oktatási szakemberek részvételével	C/II.
Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány	150.000	Súlyosan és halmozottan sérült gyermekek táboroztatása 2013. júniusában	C/II.
Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány	70.000	Speciális bowling vándorkupa szervezése fogyatékos gyermekek, felnőttek részére	C/I.
Gyerekpalota Alapítvány	200.000	Óvodai játszóeszközök (mókuserék, mászóka) beszerzése az óvoda udvarára	C/IV.
Gyerekpalota Alapítvány	150.000	Családi hét szervezése 2013. őszén	C/II.
Kavicsos Deák Alapítvány	150.000	2013.05.17-én 24 órás sportnap megrendezése	C/IV.

Kegyelem Alapítvány	200.000	2013.07.01-07 között Tahi baptista tábor megszervezésében való részvétel	C/II.
Lehetőség a Rászorulóknak Alapítvány	100.000	2013. 06.24-30. között Tiszapüspöki nyári tábor támogatása	C/II.
Lehetőség a Rászorulóknak Alapítvány	250.000	Kirándulás Zataváraljára 2013.09.28-30-ig	C/VI.
Lehetőség a Rászorulóknak Alapítvány	40.000	2013.12.23-án karácsonyi ünnepség megrendezése (Nagycsaládosok Újpalotai Egyesületével közösen)	C/III.
Micimackó és a Természet Alapítvány	150.000	Hagyományos őszi családi program megrendezése mely az Állatok Napjához kapcsolódik.	C/II.
Pestújhelyi Iskoláért Alapítvány	225.000	Bikali reneszánsz élménybirtok meglátogatása szeptember hónapban	C/I.
Pro Schola Georgius Dózsa Alapítvány	200.000	Hagyományos év végi táncvizsga szervezése a Pesti Magyar Színházba	C/IV.
Pro Schola Georgius Dózsa Alapítvány	200.000	Kerékpáros vándortábor szervezése a Balaton körül	C/II.
Református Misszió Alapítvány	150.000	Menekült misszió munkájának elősegítése önkéntesek toborzása, képzése útján	C/III.
Református Misszió Alapítvány	150.000	Református iszákosmentő misszió munkájának elősegítése	C/II.
Református Misszió Alapítvány	200.000	Telefon lelkigondozás útján 12 órás ügyelet létrehozása	C/III.
Szabó Miklós Lelki Pásztor Szellemi Hagyatékát Őrző Alapítvány	200.000	Füleki buszos kirándulás szervezése 2013.10.19-én	C/VI.
Szabó Miklós Lelki Pásztor Szellemi Hagyatékát Őrző Alapítvány	70.000	Nagy József Attila sírjának gondozása	C/IV.
Szülők, Tanítványok a Kolozsvár úti Iskoláért Alapítvány	200.000	Kolozsvár családi nap megrendezése	C/II.
Szülők, Tanítványok a Kolozsvár úti Iskoláért Alapítvány	175.000	ÖKO szakmai nap a galgahévízi ökofaluba 2013. őszén	C/IV.

A XV. kerület **sportéletét** három nagy területre oszthatjuk: **diáksport, szabadidősport, versenysport.**

A **diáksport** az intézményi, tanórán kívüli sporttevékenységet öleli fel. A kerület iskoláiban - az önkormányzat támogatásának köszönhetően - 2013-ban is kiegyensúlyozott volt a diáksport működtetése. Ebben az évben is megvalósították az iskolák a mindennapi testmozgást és a sportfoglalkozásokat.

Több óvodában saját szervezésű sportfoglalkozásokat is szerveztek. Figyelemre méltó, hogy több helyen testtartásjavító, megelőző tornával segítették a kicsik egészséges fejlődését. A kerületi diákolimpia versenyrendszerében is részt vettek: futóversenyt, játékos ügyességi váltóversenyt, focitornát szerveztek.

A 2013. évben négy oktatási intézményben (Kossuth Lajos Általános Iskola, Hartyán Általános Iskola, László Gyula Gimnázium és Általános Iskola, Dózsa György Gimnázium és Táncművészeti Szakközépiskola), és két óvodában (Molnár Viktor Óvoda, Palotai Vadvirág Óvoda) és a Pestújhelyi Közösségi Házban épült műfüves labdarúgó pálya. Ezzel a XV. kerületben összesen 12 db műfüves pálya üzemel.

Az általános iskolákban és a középiskolákban tanuló diákok **mindennapos testedzési** lehetőségét valamennyi nevelési-oktatási intézmény biztosította. A sportfoglalkozások egy része délután, a kötelező tanórák után valósult meg. Szintén a délutáni órákban végzik a képzett szakemberek a gyógytestnevelési torna és úszás foglalkozásait. Az iskolák diáksport szervezetei az iskolai sportkörök (ISK) és a diáksport egyesületek (DSE). A kerület nevelési-oktatási intézményeiben 2013-ban **4** iskolai sportkör és **9** diáksport egyesület működött. A tanulók kötelező tanórán kívüli sporttevékenységét ők szervezték. Biztosították - az igények felmérése után - a sportcsoporthoz működését, házi bajnokságokat, kerületi szintű versenyeket, kirándulásokat, táborokat szerveztek. A diáksport szervezetek alapvetően tömegsport jellegű foglalkozásokat tartottak a mozogni vágyó gyermekeknek. Ezen kívül sokszínű, széles sportági választékot kínáltak - az igényekhez igazodva - nem csak a népszerű sportágakból. Felkészítették a sportolókat a diáksport versenyekre, megteremtették a versenyzés lehetőségét, feltételeit. Működésük alapfeltétele a kerületi önkormányzat támogatása.

A kerületi **diáksport versenyek** a két nem számára öt korcsoportban, két nemben és 18 sportágban zajlottak: többek között **atlétika, asztalitenisz, úszás, darts, floorball, kézilabda, kispályás labdarúgás, kosárlabda, röplabda és tollaslabda** volt terítéken. A versenyeken összesen **2 842 fő** (259 csapat és 1248 egyéni versenyző) vett részt.

A **GYIÖK** 2013-ban is aktívan részt vett a kerületben működő diákönkormányzatok munkájának koordinálásában. Ebben az évben április 25-én zajlottak le a kerületi GYIÖK képviselők választása. A választás után a fiatalok csapatépítő tréningen vettek részt Agárdon június 3-5 között, november 13-án megválasztották tisztségviselőiket maguk közül. Elfogadták az új SZMSZ-t.

A GYIÖK a kerületi fiatalokkal együttműködve elnyerte a kerületi vezetés támogatását a Csomópont program és a kerületi fiatalok bázisának kialakításáért az Újpalotai Közéleti Házban, amelyet már júniustól részben a fiatalok használnak. Ez az épület szolgál bázisul az ifjúsági szabadidős programok szervezéséhez, lebonyolításához, és terveink szerint a kerületi GYIÖK bázisa is lesz.

A testvérvárosi kapcsolatok ápolása címen szervezett Bernecebaráti Képzőművészeti tábor aktív szereplői voltak, animátori feladatokat láttak el.

A GYIÖK részt vett a kerületi iskolai illetve önkormányzati rendezvényeken, melyet az elfogadott munkatervében is rögzített. Az önkormányzati, majd az iskolák által szervezett ünnepségeken is képviselték a korosztályukat. Aktív, együtt gondolkodó, a kerületi rendezvényeken önkéntes segítőként részt vevő csapat alakult ki, akik kiemelt szereplőivé váltak az intézményük tanuló ifjúságának.

A GYIÖK mindenkori képviselői próbálták megőrizni az előző ciklusokban tevékenykedő testületek által képviselt értékeket, valamint a korábban megszokottnál aktívabb munkával igyekeztek katalizáló, koordináló, közvetítő szerepet vállalni a kerületi nevelési-oktatási intézményekben tanuló diákok érdekében. Ennek érdekében a GYIÖK az intézményekben működő diákönkormányzatokkal aktív kapcsolatot tartott fenn és részt vett a munkájuk koordinálásában.

Itt fontos megemlíteni, hogy az eddig felsorolt kerületi intézmények mellett a szabadidős programok szervezésében érdemi szerepet játszik a kerületi **Csokonai Művelődési Központ**, illetve az általa működtetett négy művelődési tagintézmény, amelyek felölelik a kerület három, egymástól viszonylag jól elkülöníthető településrészét. Mind a négy telephelyen szerveznek olyan klubokat, programokat, amelyekbe a gyermekek, a fiatalok, illetve a kisgyermekes családok is bekapcsolódhatnak. Néhány példa a kínálatból: baba-mama klubok, zenei fejlesztő foglalkozások, játszóházak, táncházak, gyermekszínházi előadások, zeneklub, GÉMSZ számítástechnikai klub, zenei koncertek, húsvéti, karácsonyi, farsangi rendezvények. Évtizedes hagyománya van a gyermeknap rendezvényeknek és a családi kirándulásoknak is. A gazdasági válság negatív hatása leginkább talán a Csokonai Művelődési Központ táborainak látogatottságán érződött.

Az előző évek jó gyakorlatának megfelelően a nyári gyermek programok nívós napközi elfoglaltságot biztosítottak az érdeklődő családok számára. 2013-ban többek között az alábbi **napközis jellegű és utazó nyári táborokban** talált magának hasznos nyári elfoglaltságot számos gyermek.

Napközis jelleggel szervezett táborok:

- Színjátészó tábor
- „Mesevár” – kézműves tábor
- Akrobatikus rock’ and roll edzőtábor
- Számítógépes tábor
- Tánc tábor
- „Tűzoltó legyek, vagy katona...” tábor – hivatás tábor
- Balett tábor
- Fotó- és animációs tábor
- Modellező tábor

Utazós tábor:

- Számítógépes tábor
- Akrobatikus rock’ and roll edzőtábor
- Barlangász tábor
- Lovas tábor
- Akrobatikus rock’ and roll tanfolyam táborozása

Családi tábor:

- Baba-mama klub tábora.

Szinte minden **közoktatási intézményhez** kapcsolódik valamilyen civil támogató szervezet, alapítvány, amelyek elősegítik az oktató és nevelőmunkát, illetve különféle programokat szerveznek a tanulók számára (például kirándulások, üdülések megszervezése, illetve anyagi támogatása, lovaglás biztosítása, eszközbeszerzések, játékvásárlások, stb.).

9. A gyámhivatal gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége

Gyámhivatal hatáskörébe tartozó *gyermekvédelmi hatósági intézkedés* a gyerek védelembe vétele, ideiglenes hatályú elhelyezése, átmeneti nevelésbe vétele, tartós nevelésbe vétele, utógondozásának elrendelése, az utógondozói ellátás elrendelése, a családbafogadás engedélyezése, és a nevelési felügyelet elrendelése. *Szociális jellegű feladata* a gyermekvédelmi rendszerben, a pénzbeli ellátások körébe tartozó a **gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése**, és az **otthonteremtési támogatás megállapítása az állami gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek számára.**

Védelembe vétel

A 2013. év december 31-i nyilvántartás szerint a **védelembe vett gyermekek száma 90 fő** (46 család), ebből 2013 évben került sor **62 gyermek védelembe vételére**. Ez a tavalyi évhez (94 fő - 57 család) képest jelentős **26.5 % -os emelkedést mutat**. A Gyámhivatal a tárgyévben **56 kiskorú védelembe vételét szüntette meg**.

A védelembe vétel oka - a 2013. év során nyilvántartásba vett (62 fő) védelembe vételi esetből - a **szülőnek 21, a gyermeknek 29** esetben felróható magatartás, cselekmény volt, **8 esetben került sor 50 tanórát** meghaladó igazolatlan hiányzás miatt került sor a hatósági intézkedésre. A védelembe vételre **39 fő esetében a gyermekjóléti központ, 11 főnél egyéb** szerv javaslata alapján került sor.

A statisztikai adatokból továbbra is nyomon követhető, hogy a jelzőrendszer tagjai eleget tesznek törvényi kötelezettségüknek, hatósági intézkedést kezdeményeznek, ha kiskorú veszélyeztetettségét tapasztalják. **Növekszik azoknak az eseteknek a száma, amikor válófélben lévő szülők egyike kezdeményez eljárást a gyámhatóságon kiskorú veszélyeztetése miatt, vélt, vagy valós sérelmei orvoslása céljából.** Az egymás elleni harcban gyermeküket „eszközként” használják, nem törődve azzal, mekkora trauma ez a kiskorú számára.

A 2013. évben megtartott védelembe vételi felülvizsgálatok száma **75 főt érintett**.

A **szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetése** miatt eljárás alá vont kiskorúak száma a 2013. évben érkezett jelzések szerint **4 fő volt**.

A **családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvényt, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény bevezette az iskoláztatási támogatás szüneteltetésének jogintézményét, melynek célja a tankötelezettség teljesítésének elősegítése.** Amennyiben a gyermek nem tesz eleget tankötelezettségének és 10 kötelező tanórát mulaszt igazolatlanul, a jegyzői gyámhatóság végzésben arra figyelmezteti a szülőt, hogy ha a tanévben gyermeke igazolatlanul mulasztott tanóráinak száma eléri az 50 órát, kezdeményezi a kincstárnál az iskoláztatási támogatás szüneteltetését és elrendeli a **16. életévét be nem töltött, védelembe vétel hatálya alatt nem álló gyermek védelembe vételét.**

A 2013. tanév végéig 10 órát meghaladó igazolatlan hiányzás esetén a gyámhatóság **142 tanulónál küldött tájékoztatást a törvényes képviselő részére**, az igazolatlan mulasztások jogkövetkezményeiről. **50 órát elért igazolatlan hiányzásról 97 esetben kapott jelzést** a gyámhatóság. Ezekből a hatóság az eljárást **18 esetben megszüntette** (okok: magántanulóvá válás, ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodás, utólagos igazolás). A támogatás folyósítása **2013. december 31-én 65 tanulónál szünetelt**. A 2013 évben elvégzett

felülvizsgálatok eredményeként a szüneteltetés fenntartására **64 esetben, szüneteltetés kezdeményezésére 21 esetben, míg a szüneteltetés megszüntetésére a tanulmányi kötelezettség teljesítése miatt 35 esetben került sor.**

Ideiglenes hatályú elhelyezés

A gyámhivatal **a gyermeket a gondozó családból kiemeli** és ideiglenes hatállyal elhelyezi, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése válik szükségessé. Lehetőség szerint a gyermeket a különélő szülőnél, család közeli személynél, és legvégső esetben átmeneti elhelyezést biztosító szakellátó intézményben kell elhelyezni. Ilyen gyermekvédelmi intézkedést a gyámhivatalon kívül hozhat a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, ügyészség, bíróság és a büntetés végrehajtási intézet parancsnoksága.

2013. évben évben **18 gyermeknél született döntés** az ideiglenes hatályú elhelyezés elrendeléséről. Mind a 18 gyermeknél a gyámhivatal hozta meg a döntést. A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően 4 gyermeknél szüntette meg a kiemelést a családba való visszahelyezéssel, 9 gyermeknél döntött az állami gondoskodás elrendeléséről és 2 gyermek került harmadik személyhez, 1 gyermeknél került sor a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti perindításra.

Az ideiglenes hatályú elhelyezésre és azt követően a további kiemelésre a szülők elhanyagoló magatartása, életvitele, illetve a gyermek önvészélyeztetése miatt került sor, mely alapellátásban már nem volt kezelhető. Megállapítható, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezések és a gyermekek családjukból való kiemelése megalapozott volt, annak ellenére, hogy 4 gyermek visszakerülhetett a családjába. Az alapellátás lehetőség szerint mindent megtett a gyermekek családban tartására.

Állami gondoskodásban nevelkedő gyermekek

Átmeneti nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a fejlődését a családi környezete súlyosan veszélyezteti és a veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, vagy a jegyző által elrendelt védelemben vétellel nem lehet megszüntetni és a gyermek különélő szülőnél, illetve harmadik személynél (segítő hozzátartozónál) nem helyezhető el.

A 2013. évben **5 gyermek került átmeneti nevelésbe a kerületből.** 2013. december 31-én **nyilvántartott átmeneti neveltek száma 81 fő volt.** A fővárosi kerületi adatokat figyelembe véve, ez továbbra is **kimagasló szám.** A nevelésbe vétel legfőbb oka a szülők elhanyagoló magatartása, veszélyeztető életmódja. Az átmeneti nevelésbe került gyermekek közül 2 esetben gondozták előzetesen a gyermeket gyermekjóléti alapellátásban, 3 gyermeknél a védelemben vételei eljárás megelőzte a kiemelést.

Tartós nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket **tartós nevelésbe veszi, ha a gyermeknek nincs szülői felügyeleti jogot gyakorló szülője** (elhalálozott, bíróság megszüntette a szülő(k) felügyeleti jogát), illetve ha lemondtak róla. A gyermekek állami gondoskodásban való nevelése jobb esetben örökbefogadással szüntethető meg, de nagyobb részben a nagykorúvá válásával.

Az elmúlt évben **1 gyermek került tartós nevelésbe** a kerületből. 2013. december 31-én **3 gyermek nevelkedett tartós nevelésben.**

Utógondozás

A gyámhivatal az átmeneti, illetve tartós nevelés megszüntetését követően legalább egy évre elrendeli a gyermek, illetve a fiatal felnőtt utógondozását. (Fiatal felnőtt esetén akkor, ha ezt ő is kéri.) Célja, hogy elősegítse a családi környezetbe való visszailleszkedésüket, ill. az önálló életkezdésüket. A gyámhivatal felügyelete alatt az utógondozói feladatokat kiskorúak esetén a gyermekjóléti szolgálat családgondozója, nagykorúaknál a szakellátó intézmény utógondozója végzi.

Az elmúlt évben **6 kiskorú gyermek** részére rendelt ki a gyámhivatal családgondozót utógondozói feladatok ellátására, és **24 fiatal felnőtt** részesült utógondozásban. Az év során **5 utógondozás szűnt meg.**

Utógondozói ellátás

A gyámhivatal az állami gondoskodásból kikerült **fiatal felnőtt kérelmére** engedélyezheti az utógondozói ellátást, amely további lakhatást és gondozást biztosít a szakellátó intézmény keretein belül.

A 2013-ban **2 fiatalnál** engedélyezték az ellátást és **7 fiatalnál** szüntették meg.

Családbafogadás engedélyezése

A gyámhivatal a szülő(k) és a családbafogadó személy együttes kérelmére a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte, vagy más családi ok miatt engedélyezheti, hogy a családbafogadó személy a gyermeket meghatározott ideig átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje.

A 2013. évben **46 gyermek** nevelkedett családbafogadó szülőnél. 2013. december 31-én a kerületben **178 gyermek állt gyámság alatt.** 44-en nevelkedtek közeli, illetve távolabbi hozzátartozónál (bírósi döntés alapján) és közülük 46 gyermek gondozását családbafogadó szülő látta el (gyámhivatali döntést követően).

A családbafogadás intézménye iránt változatlanul nagy az érdeklődés, amely lehetőséget biztosít a gyermek elhelyezésénél a gyors döntés meghozatalára. Fontos szempont, hogy a családbafogadás jogintézmények alkalmazására nem kerülhet sor a családon belüli veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Nevelési felügyelet elrendelése

A nevelési felügyelet elrendelése azon speciális elhelyezést nyújtó nevelésben lévő gyermekek **kényszergyógykezelését** és szükséges **elzárását** szolgálja, akik magukra, vagy környezetükre nézve **veszélyessé válnak.** A nevelési felügyeletet a gyámhivatal rendeli el bírósági kontrollal. A XV. kerületben a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Rákospalotai

Leánynevelői Intézetében 2008-as évtől speciális otthon is működik, ahová az ország minden részéről helyeznek el leánygyermeket.

Az elmúlt évben a gyámhivatal kerületi illetékességű gyermek ügyében **nem rendelt el** nevelési felügyeletet, de több gyámhivatal részére végzett eljárási cselekményt a kerületi elhelyezkedésű intézményben elhelyezett gyermekek ügyében.

Pénzbeli ellátások

Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyámhivatal az állam részéről a gyermektartásdíjat megelőlegezi, ha a gyermeket gondozó szülő, illetve személy nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani és a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett szülő oldaláról a behajtás átmenetileg lehetetlen.

A 2013. évben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt **54 kérelem érkezett** a gyámhivatalhoz, melyből **45 gyermeknél** lett elrendelve a megelőlegezés. Az újonnan elrendelt megelőlegezések közül 30 esetben 3 évre, 9 gyermeknél 2 évre állapították meg az ellátást. 4 gyermeknél az ellátás ismételten került elrendelésre és 1 gyermeknél rendelkeztek továbbfolyósításról. 2013. december 31-én 179 gyermek részesült gyermektartásdíj megelőlegezésében. A 2013-ban összesen **12 639 ezer Ft került kifizetésre** a családok számára, a központi költségvetés terhére.

A fenti számokból látható, hogy ezen támogatási formára továbbra is nagy az igény. A Gyvt. legutóbbi módosítását követően a 2012. évtől a gondozást ellátó személyek változatlan feltételekkel igényelhetik ezen ellátási formát, viszont a megállapítható összeg maximálva lett a nyugdíjminimum (2013. évben 28.500,-Ft) 50%-áig.

Otthonteremtési támogatás

A 2013-ban **3 állami gondoskodásból kikerült**, nagykorúvá vált fiatal felnőtt részesült otthonteremtési támogatásban, mely az önálló otthon megteremtéséhez nyújtott segítséget. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege **4 702 ezer Ft** összegű volt, mely a központi költségvetésből került kifizetésre. A legtöbb megállapítás a fiatal által bérelt lakás bérleti díjának támogatására történt, a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő vagy már tulajdonában lévő lakás lakhatóvá tételére is jelentős összegben került megállapításra, kisebb részben pedig az államilag támogatott lakásprogramban való részvételt szolgálja az otthonteremtési megállapítás.

Együttműködés

A Gyámhivatal **rendszeres személyes és munkakapcsolatot tart a gyermekvédelem jelzőrendszerének szereplőivel** (oktatási-nevelési intézmények, védőnők, házi orvosok, rendőrség), az alap- és szakellátó intézményekkel, különösen a „Fióka” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központtal, az Újpalotai Családsegítő Központtal, a Fővárosi Módszertani Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, gyermekotthonokkal, nevelőszülőkkel, továbbá a jegyzői gyámhatósággal és a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalával és a hivatásos pártfogóval.

Változások 2014 évben a gyámhivatal gyermekvédelmi feladataiban, a jogszabályi változások miatt :

Átmeneti és tartós nevelés

Az átmeneti és a tartós nevelésbe vételi eljárás **2014. január 1-i hatállyal összevonásra került**: a gyámhivatal a gyermeket nevelésbe veszi ha a gyermek számára családbafogadó gyám rendelésére nem kerülhet sor, és a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható, vagy a szülő vagy mindkét szülő szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, vagy a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott, vagy a gyermeknek más okból nincs szülői felügyeletet gyakorló szülője és a gyermek ideiglenes hatállyal nem helyezhető el a leendő örökbefogadó szülőnél, illetve a gyermek ismeretlen szülőktől származik, vagy a szülő gyermeke örökbefogadásához az örökbefogadó személyének és személyi adatainak ismerete nélkül tett hozzájáruló nyilatkozatot.

10. Bűncselekmények elkövetése, pártfogói felügyelet, rendőrségi munka

2011. január 1-től kezdték meg a megyei/fővárosi kormányhivatalok a működésüket, mely keretében számos közigazgatási szerv integrációja történt meg. Ekkor alakult meg a **Budapest Főváros Kormányhivatalon** belül az **Igazságügyi Szolgálat**, mely a következő osztályokból tevődik össze:

- Áldozat segítő osztály
- Jogi segítségnyújtó osztály
- Bűnmegelőzési és Jóvátételi Osztály
- Felnőttkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- **Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya**

A XV. kerületi állandó lakóhellyel illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a **pártfogó felügyeletet** 2013. évben *Kovács Zsuzsanna pártfogó felügyelő*, majd a munkaköri átszervezések miatt 2013. 05. 01-jével *Szabóné Susa Ágnes látta el*, amelynek végrehajtása a BFKH ISZ Szentkirályi utcai Hivatalban történt.

Statisztikai adatok:

2013. 01. 01. – 2013. 12. 31 közötti időszakban folyamatban lévő ügyek száma:

- ☞ Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **16 fő**
- ☞ Rendőrségi szakban készült *környezetanulmány*: **60 fő**
- ☞ *Folyamatban lévő* pártfogó felügyelet végrehajtása: **146 fő**
  - **fiú: 120**
  - **lány: 26**

Bűncselekmény jellegét tekintve:

- ☞ *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész: **17 esetben**
- ☞ *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **47 esetben**
- ☞ *Próbára bocsátásra* került sor: **39 esetben**
- ☞ *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítélest* rendelt el a bíró: **38 esetben**
- ☞ *Feltételes szabadságra bocsátás* történt: **4 esetben**
- ☞ *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás*: **1 esetben**

Szakmai együttműködés

A hagyományos pártfogó felügyelet végrehajtása mellett nyomozati szakban **nyomozóhatóság** (rendőrség, ügyészség), illetve a bíróság felkérésére környezettanulmányt, ügyészség, bíróság megkeresésére pártfogó felügyelői **véleményt készítenek**.

Az utóbbi években előtérbe került az ítélet/határozat egyéniesítése, az általános magatartási szabályok mellett az elkövető szükségleteihez vagy a bűncselekmény típusához igazított külön magatartási szabályok ügyész, ill. bíró általi előírása. Ezekre mindegyik esetben a nyomozati szakban környezettanulmányt és pártfogó felügyelői véleményt készítő pártfogó tesz javaslatot.

A külön magatartási szabályok legtöbbször valamely **személyiségfejlesztő, agressziókezelő tréningen vagy egyéni pszichológiai tanácsadáson való részvételt**, illetve jóvátételi munkavégzést írnak elő. Természetesen a pártfogás kezdetén lehetőség van a szükségletek aktualizálására, majd a fiatal számára leginkább megfelelő tréning vagy tevékenységi forma kiválasztására. A csoportos tréningek lebonyolítója a Budapest Főváros Kormányhivatala **Igazságügyi Szolgálat Bűnmegelőzési és Jóvátételi Osztálya**, a jóvátételi munkára a szolgálattal kapcsolatban álló civil szervezetek adnak lehetőséget.

Hasonlóan az előző évekhez, a pártfogó felügyelet tevékenysége, mind a „Fióka” Gyermekek és Ifjúságvédelmi Központ családgondozóival, mind a XV. kerületi Gyámhatóság munkatársaival konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködés alakult ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

A BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság **Bűnügyi Osztály** tájékoztatása szerint 2013. évben a **fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények** az alábbi deliktumokban (bűncselekményekben) valósultak meg:

- könnyű testi sértés büntette,
- zaklatás,
- garázdaság,
- visszaélés okirattal,
- egyéb közbizalom elleni bűncselekmény,
- visszaélés kábítószerrel, (termesztés, tartás)
- színes fémlopás,
- jármű önkényes elvétele,
- lopás,
- rablás
- rongálás.

A büntetőeljárás többségét továbbra is a vagyon elleni bűncselekmények képezték. **A sértettek szinte minden esetben az elkövetők közvetlen környezetéből** (iskolatársak, barátok, ismerősök) kerültek ki. A bűncselekményeket kisebb csoportok, alkalmi barátok követték el, a magatartásuk többnyire agresszív cselekménnyel társult. **Zömében mobiltelefont és egyéb értékesebb tárgyakat tulajdonítottak el** (néhány esetben ékszert, készpénzt).

A BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányságán **nincs droprevenciós előadó**, így igény esetén a BRFK Bűnmegelőzési Osztály felkérés alapján biztosít előadást az azt igénylő iskolának.

A kapcsolattartás a gyermekvédelmi és gyermekjóléti intézményekkel 2013. évben is az intézkedésben meghatározottak szerint történt. A folyamatos tájékoztatásra levélben illetve telefonon keresztül kerül sor. A „Fióka” Gyermek –és Ifjúságvédelmi Központtal a kerületi rendőrkapitányság harmonikus, kiegyensúlyozott kapcsolatot tart fenn, ugyanígy a Gyámhivatal és a Gyámhatóság munkatársaival is. Amennyiben a Gyámhatóság olyan családhoz kérte a segítséget, ahol várhatóan velük szemben ellenségesen, agresszívan lépnek fel, **igénybe vehették és vehetik az egyenruhás állományt.**

Az elmúlt esztendőben több ízben **indítottak közigazgatási eljárást eltűnt személy ügyében.** A gyermekotthonban történő elhelyezés során a csoportos kimenőkről az engedéllyel eltávozásról jellemzően kitörési szándékkal, kalandvággyal, illetőleg csavargási szándékkal szöktek meg az intézet növendékei. A családokból történő eltűnések gyakorisága jellemzően a korai párválasztás miatt bekövetkezett konfliktushelyzet nyomán következett be. A nevelőintézetből szököttek nagy része az engedélyezett kimenőjéről nem érkezett vissza időben, ilyenkor többnyire a családjukban maradtak, vagy alkalmi ismerősüknél – pénzkeresés céljából – tartózkodtak.

A családon belüli erőszak megtörténte után hatóságuk minden egyes eset után jelzést küldött a jelzőrendszer tagjainak. Amennyiben a kiskorú veszélyeztetése megalapozottnak, valósnak minősült, azonnali intézkedés történt a Gyámhatóság, illetve a Gyámhivatal felé. Az értesített fél minden esetben, írásban tájékoztatta hatóságukat az intézkedés módjáról és a lehetőségekről a felmerült problémák megoldására. A nevelőszülőknél elhelyezett kiskorúak esetében a TEGYESZ felé az előzőekben elmondottak alapján történik az ügyintézés.

11. Az ellenőrzések tapasztalatai

A XV. kerületi Polgármesteri Hivatal Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály feladatköréhez tartozó gyermekvédelmi intézmények ellenőrzésével kapcsolatos tevékenység 2013-ban is megtörtént.

A működési engedéllyel összefüggő engedélyezési és ellenőrzési feladatokat a Budapest Főváros Kormányhivatala (továbbiakban: Hivatal) végzi. A Hivatal általi ellenőrzésre az elmúlt év novemberében került sor az Egyesített Bölcsődék vonatkozásában. A hatósági ellenőrzés célja a bölcsődére vonatkozó jogszabályban foglalt rendelkezések betartása, valamint a végrehajtó döntésben foglaltak teljesítése volt.

A szakmai ellenőrzés megállapításai alapján a fenntartónak módosítania szükséges a megállapodást, melyet az intézmény köt az igénybevevővel, mert az csak részben felel meg a jogszabályban előírtaknak. Szükséges továbbá a szakmai program átdolgozása is. Az ellenőrzést végző javasolta, hogy az alapító okiratban a bölcsődék férőhelyszámai kerüljenek feltüntetésre. **Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok kijavítása, pótlása megtörtént.**

A Hivatal 2013. decemberében törvényességi ellenőrzést folytatott a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása vonatkozásában. Az ellenőrzés eredménye az az átfogó éves értékelés készítésekor még nem ismert.

Az éves tevékenységről szóló beszámolót, a szakmai tervet, a munkatervet az Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály által készített szakmai ellenőrzésről, törvényes működésről készült összeggel együtt - mindkét érintett önkormányzati intézmény (Egyesített Szociális Intézmény, Egyesített Bölcsődék) vonatkozásában az önkormányzat Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottsága tárgyalta meg és fogadta el a képviselő-testület által átruházott hatáskörében. A Szociális,

Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság az Egyesített Bölcsődék 2013. évi szakmai programjának végrehajtását, szakmai munkájának eredményességét kiválónak, gazdálkodását hatékonynak, szabályszerűnek értékelte, működését törvényesnek találta.

2013. november hónapban a Budapest Főváros Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala hatósági ellenőrzést tartott a „**Fióka**” **Gyermek –és Ifjúságvédelmi Központban**. A vizsgálat megállapította, hogy az elhelyezési, tárgyi feltételek nem változtak, (pld. falak festése, zárható iratszekrények stb.) – mindezen hiányosságok a 2014. évben kiküszöbölhetőek - az intézményegység új helyre költöztetésével. (231/2013. (IV.24.) ök. sz. határozat arról, hogy a *FIÓKA Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ a 1157 Budapest, Hartyán köz 1-3. szám alá kerül áthelyezésre.*)

A vizsgált iratanyag alapján az ellenőrzés megállapította, hogy a 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet mellékletében megjelenített „Gyermekeink védelmében” gyermekvédelmi nyilvántartó rendszer adatlapjait megfelelően használják, a személyi feltételek, az alkalmazottak iskolai végzettsége és a tanácsadóként foglalkoztatottak heti óraszama megfelel a jogszabályi előírásoknak, valamint kinyilatkoztatta, hogy „A prevenció és szabadidős tevékenység sokrétű munkát takar, a szakmai feladatellátás, az észlelő és jelzőrendszer működtetése a szakmai jogszabályi előírásoknak megfelelően történik, a szakmai dokumentáció megfelel a jogszabályi előírásoknak.”

A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság az Egyesített Szociális Intézmény 2013. évi szakmai munkájának eredményességét az igazgató szakmai tevékenységről szóló beszámolója alapján megfelelőnek értékelte, a felügyeleti törvényességi ellenőrzés alapján megállapította, hogy az intézményre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően látja el tevékenységét, működése törvényes.

12. Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók

A XV. kerületben a gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében folyamatos és szoros együttműködés alakult ki a közoktatási intézmények, a gyermekvédelmi-gyermekjóléti intézmények és az egészségügyi és szociális intézmények között.

A XV. kerületi Önkormányzat a 2013. évben is biztosította a **helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi erőforrásokat**. E támogatások egy része a Szociális törvényben, és a Gyermekvédelmi törvényben meghatározott, másik részük pedig úgynevezett önként vállalt támogatási forma, amely nagymértékben segítette a kerületi gyerekek, fiatalok életét, szociális helyzetét (például: ösztöndíj, szociális támogatás a gyermekéktetéshez, stb.).

A kerületi gyermek-ellátórendszerrel a gyermekekkel, gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek 2013-ban több alkalommal találkoztak és beszéltek meg a különböző problémáikat. Ugyanakkor a kölcsönös tájékoztatás még mindig nem elegendő, még több személyes megbeszélésre, továbbképzésre lenne szükség.

A minőségi munka, a gyermekek fokozottabb védelme érdekében, a preventív munkában azonban még sok tennivaló van, ezért fontos néhány területre kiemelt figyelmet fordítani. A gyermekvédelmi tevékenységről szóló előző évi értékelésekben taglalt feladatok végrehajtását, megvalósulását figyelemmel kísérve **továbbra is feladatként tartjuk számon:**

- Az önkormányzat biztosítja a helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi forrásokat.
- A bölcsődei férőhelyek számának optimalizálását és az ehhez szükséges források biztosítását - pályázati lehetőségek és források felhasználásával (Fő utcai projekt).
- A jelzőrendszer tagjai közötti intenzív munkakapcsolat fejlesztési lehetőségeinek feltárásával a jelzések, viszont jelzések hatékonyságának, gyermekorvosok együttműködési készségének erősítése, oktatási-nevelési intézményekkel intenzívebb munkakapcsolat megerősítésének ösztönzése, valamint a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársainak gyakoribb bevonása a szakmaközi egyeztető tárgyalásokba.
- A Családvédelem, gyermek és ifjúságvédelem területén szükséges megújulási folyamat koordinálását, támogatását és menedzselését.
- 2014-ban is két iskolában (Czabán, Száraznád) üzemeltessen az Önkormányzat műjégpályát, melyet a kerületi gyermekek és a lakosok ingyen használhattak.
- 2014-ben is minél gyakrabban kell szabadidős programokat szervezni a kerületi gyermekek részére - a gyermekintézmények bevonásával - a nyári szünet idején, ezért ehhez biztosítani kell a szükséges forrásokat.
- A Fejlesztő Gondozó Központban – új keretek között, alkalmazkodva a jogszabályi változásokhoz - folytatódhat a minőségi fejlesztő tevékenység. Továbbra is feladatunk a nem kerületi lakosú gondozottak finanszírozásának a megoldása, újabb ellátási szerződések megkötésének kezdeményezése.
- A gyermek és ifjúságvédelmi intézmények folyamatos fejlesztési lehetőségeinek feltárása, megvalósítási lehetőségeit szükséges folyamatosan figyelemmel kísérni.
- A XV. kerületi Önkormányzat folytatja a „nyitott sportpályákat a lakosságnak” nevű kezdeményezést, amellyel bizonyos iskolai sportlétesítményeket hétfvégén elérhetővé tesz a lakosság számára.

Budapest, 2014. május „...”

.....
László Tamás
polgármester